

delegatska priloga

Zbori skupščine občine Vič-Rudnik bodo zasedali v sredo, dne 27. novembra 1985 ob 15.30

Na 17. skupnem zasedanju zborov bodo delegati obravnavali:

- Predlog dolgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000,
- Predlog dogovora o skupnih temeljih dolgoročnih planov v ljubljanski regiji

Na ločenih sejah bodo delegati obravnavali:

- Raba kmetijskih zemljišč v občini Ljubljana Vič-Rudnik,
- Poročilo o poteku priprav za gradnjo in o gradnji objektov iz programa samoprispevka III na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik po stanju 1. 10. 1985

PRILOGA

Informacija o nekaterih družbenoekonomskih vidikih uvajanja informacijske tehnologije in ustreznih sistemov

**Skupno
zasedanje**

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Številka: 06-1/82
Datum: 4/11-1985

VABILO

Na podlagi 189. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. l. SRS, št. 2/78 in 35/81) in 50. člena poslovnika skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. l. SRS, št. 1/79)

sklicujem

17. skupno zasedanje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti, in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki bo

v sredo, dne 27. novembra 1985 ob 15.30 uri

v veliki sejni dvorani skupščine občine Ljubljana Vič-rudnik, Trg MDB 7.

V sprejem predlagam naslednji
DNEVNI RED;

1. Ugotovitev sklepčnosti zborov,
2. a) Predlog dolgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000,
b) Predlog dogovora o skupnih temeljnih dolgoročnih planov v ljubljanski regiji

Predsednik skupščine
Maks Klanšek, l. r.

**seja družbeno-
političnega zbora**

**SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK**

Številka: 06-4/82
Datum: 28/10-1985

VABILO

Na podlagi 192. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. list SRS, št. 2/78 in 35/81) in 41. člena poslovnika skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. list SRS, št. 1/79)

sklicujem

35. sejo družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki bo

**v sredo, 27. novembra 1985 po končanem skupnem
zasedanju zborov**

skupščine občine v sejni sobi občine Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 7.

V sprejem predlagam naslednji:

DNEVNI RED:

1. Ugotovitev sklepčnosti zbora,
2. Odobritev skrajšanega zapisnika 34. seje zbora z dne 30. 10. 1985,
3. Vprašanja in predlogi delegatov,
4. Poročilo o poteku izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v DO Študentski center,
5. Raba kmetijskih zemljišč v občini Ljubljana Vič-Rudnik,
6. Poročilo o poteku priprav za gradnjo in o gradnji objektov iz programa samoprispevka III na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik po stanju 1. 10. 1985.

PREDSEDNICA DPZ
Marija Stanič, l. r.

Opomba:

Gradivo za 4. točko dnevnega reda s stališči izvršnega sveta skupščine občine bomo dostavili delegatom skupaj s skrajšanim zapisnikom.

dnevni redi sej – dnevni redi sej – dnevni redi sej

seja zbor združenega dela

SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Številka: 06-2/82
Datum: 28/10-1985

VABILO

Na podlagi 192. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. list SRS, št. 2/78 in 35/81) in 41. člena poslovnika skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. list SRS, št. 1/79)

sklicujem

37. sejo zbor združenega dela skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki bo

v sredo, 27. novembra 1985 po končanem skupnem zasedanju zborov

skupščine občine v veliki sejni dvorani občine Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 7.

V sprejem predlagam naslednji:

DNEVNI RED:

1. Odobritev skrajšanega zapisnika 36. seje zbor,
2. Vprašanja in predlogi delegatov,
3. Raba kmetijskih zemljišč v občini Ljubljana Vič-Rudnik,
4. Poročilo o poteku priprav za gradnjo in o gradnji objektov iz programa samoprispevka III na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik po stanju 1. 10. 1985,
5. Poročilo o poteku izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v DO Študentski center,
6. Osnutek odloka o razglasitvi območja ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost,
7. Predlog sklepa za uporabo sredstev solidarnosti SRS za odpravo posledic naravne nesreče – žleda v občini Idrija,
8. Obravnava gradiva za seje zborov skupščine mesta Ljubljane in delegiranje delegatov na sejo zbor združenega dela SML.

PREDSEDNIK ZBORA ZD

Anton Dolničar, l. r.

Opomba:

Gradivo za 5. točko dnevnega reda s stališči izvršnega sveta skupščine občine bomo dostavili delegacijam in konferencam skupaj s skrajšanim zapisnikom.

seja zbor krajevnih skupnosti

SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Številka: 06-3/82
Datum: 28/10-1985

VABILO

Na podlagi 192. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Uradni list SRS, št. 2/78 in 35/81) in 41. člena poslovnika skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik (Uradni list SRS, št. 1/79)

sklicujem

34. sejo zbor krajevnih skupnosti skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki bo

v sredo, 27. novembra 1985 po končanem skupnem zasedanju zborov skupščine občine

v mali sejni dvorani občine Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 7.

V sprejem predlagam naslednji

DNEVNI RED:

1. Odobritev zapisnika 33. seje zbor,
2. Vprašanja in predlogi delegatov,
3. Osnutek odloka o razglasitvi območja ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost,
4. Poročilo o poteku priprav za gradnjo in o gradnji objektov iz programa samoprispevka III na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik po stanju 1. 10. 1985,
5. Predlog sklepa za uporabo sredstev solidarnosti SRS za odpravo posledic naravne nesreče – žleda v občini Idrija,
6. Informacija o pristopu k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi skupnosti krajevnih skupnosti,
7. Raba kmetijskih zemljišč v občini Ljubljana Vič-Rudnik,
8. Obravnava gradiva za seje zborov skupščine mesta Ljubljane in delegiranje delegatov na sejo zbor občin skupščine mesta Ljubljana.

PREDSEDNIK ZBORA KS

Franc Brenčič, l. r.

KAZALO

Raba kmetijskih zemljišč v občini Ljubljana Vič-Rudnik	5
Odlok o razglasitvi območja ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost	8
Predlog sklepa o uporabi sredstev solidarnosti za odpravo posledic naravnih nesreč v SRS za delno kritje škode, ki je nastala po žledu v občini Idrija	13
Poročilo o poteku priprav za gradnjo in o gradnji objektov iz programa samoprispjevka III na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik	14
Informacija o pristopu k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi enotne delovne skupnosti krajevnih skupnosti	17
Informacija o stanju priprav na proslavo 400-letnice smrti Primoža Trubarja in 150-letnice rojstva Josipa Stritarja	18
priloga: Informacija o nekaterih družbenoekonomskih vidikih uvajanja informacijske tehnologije in ustreznih sistemov (gradivo je objavljeno v sredini delegatskega gradiva št. 9)	

**SKUŠČINA OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK**
Komite za kmetijstvo,
gozdarstvo in preskrbo

RABA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

v občini Ljubljana Vič-Rudnik

I. UVOD

V občini Ljubljana Vič-Rudnik je na podlagi namenske razmejitve površin sprejete z družbenim planom 1981–85 sprejeta naslednja bilanca površin:

– gozdne površine	27.911,64	51,5%
– zaraščajoče površine	1.015,10	1,9%
– A trajna kmet. zemljišča	13.599,04	25,1%
– B druga kmet. zemljišča	7.779,29	14,3%
– VII neplodna zemljišča	283,18	0,5%
– VIII razpršene zaid. pov.	858,28	1,6%
– zazidljive površine	2.805,83	5,2%

Skupaj: 54.260,36 100%

Od trajnih kmetijskih zemljišč pa je 997,72 ha I. kategorije in 1.678,47 ha II. kategorije oziroma 4,9% vseh površin v občini. Ta podatek jasno kaže, da je potrebno posvetiti vso pozornost varovanju najboljših kmetijskih zemljišč. Vsako preusmerjanje kmetijske proizvodnje oz. usposabljanje slabših zemljišč za kmetijsko proizvodnjo je povezano z visokimi stroški, ki zmanjšujejo njeno ekonomičnost.

II. Varovanje kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti v srednjeročnem družbenem planu 1981–85

V obdobju, ko je bil sprejet intervencijski zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti občina Ljubljana Vič-Rudnik še ni imela usklajenega svojega družbe-

nega plana s kmetijskimi planom, imela pa je izdelan predlog razvrstitve kmetijski zemljišč skladno z Zakonom o kmetijskih zemljiščih ter je bila v fazi usklajevanja z drugimi interesi v prostoru. Tako lahko ugotovimo, da občine intervencijski zakon ni presenetil.

Ob sprejetju Zakona o varovanju kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti je bil izpeljan postopek usklajevanja temeljne urbanistične dokumentacije z določili citiranega zakona, ki prepoveduje spreminjanje namembnosti kmetijskih zemljišč I. in II. kategorije ter zemljišč, ki so predvidena za hidromelioracije.

Obravnanih je bilo 244 zazidalnih otokov pri čemer so sodelovale krajevne skupnosti, Kmetijsko zemljiška skupnost občine Ljubljana Vič-Rudnik, Komite za urejanje prostora in varstvo okolja ter Komite za kmetijstvo, gozdarstvo in preskrbo.

Ob upoštevanju določil zakona o varovanju kmetijskih zemljišč se je ohranilo za kmetijsko proizvodnjo 123,18 ha zemljišč I. in II. kategorije ter 0,92 ha kmetijskih zemljišč namenjenih za hidromelioracije.

Dne 26/6-1984 je bil po dogovorjenem postopku predložen družbeni plan izvršnemu svetu skupščine SR Slovenije v oceno usklajenosti.

Iz strokovnega mnenja, ki ga je pripravila posebna recenzijska komisija, izhaja, da je družbeni plan občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1981–85 v strokovnih podlagah in prostorskih sestavinah izdelan skladno z zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti razen v naslednjem:

1. Glede načrtovane spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč na območju VS 261 v Velikih Laščah, ki je ni mogoče uveljavljati kot izjemo po 5. členu Zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti; Skupščini občine Ljubljana Vič-Rudnik je predlagano, da zagotovi samo izvajanje nujnega dela tega načrta na območju pokopališča, celotni poseg pa naj ponovno prouči tudi z vidika varstva obdelovalnih kmetijskih zemljišč in razreši v dolgoročnem planu občine Ljubljana Vič-Rudnik.

2. Družbeni plan kaže veliko razliko pri opredelitvi kmetijskih zemljišč v kategorizaciji in v družbenem planu. Po kategorizaciji je vseh kmetijskih zemljišč (brez zemljišč v zaraščanju, zemljišč VII. in VIII. kategorije) 22.321,97 ha, v 1. in 2. območju kmetijskih zemljišč pa je razvrščeno le 21.378,33 ha kmetijskih zemljišč, kar kaže, da je namenjeno za spremembo namembnosti 943,64 ha še nezazidalnih kmetijskih zemljišč (od tega 25,66 ha kmetijskih zemljišč I. in II. kategorije).

Strokovni nosilec priprave prostorskega dela družbenega plana občine t. j. Zavod za družbeno planiranje Ljubljana je na podlagi navedenih pripomb pripravil naslednje pojasnilo:

1. Številka 943,64 ha novih kmetijskih površin, namenjenih pozidavi je, absolutno gledano, dejansko velika in upravičeno postavlja občino na prvo mesto med občine SR Slovenije z največ »oddane« zemlje.

Vendar je potrebno poudariti, da je ustrezno večja tudi občina sama, saj je z obsegom cca 54.239 ha za 3 do 10 krat večja že od ostalih občin v Ljubljani (SOB Center je izzeta) in med največjimi v SR Sloveniji.

Izgubljanja kmetijske zemlje napram velikosti občine: v ha

Občina	Velikost občine	Obseg k. z. v občini skupaj	Izguba km. zemlje	Izg. kmet. z		xh
				od obč.	od k. z. skupaj	
Bežigrad	cca 4638	cca 2292	cca 60	1,3%	2,5%	
Moste-Polje	cca 15566	cca 4698	cca 332	2,1%	7,1%	
Šiška	cca 15567	cca 2130	cca 259	2,5%	5,1%	
Vič-Rudnik	cca 54240	cca 22322	cca 944	1,7%	4,1%	

2. V vseh ljubljanskih občinah so se spremembe in dopolnitve srednjeročnih družbenih planov za obdobje 1981–1986 izdelale kot rezultat usklajevanja kmetijskih zemljišč z veljavnim TUD (temeljno urbanistično dokumentacijo), ki je prvotna dolgoročna usmeritev, dokler ne stopi v veljavo dolgoročni plan Ljubljana 2000 – in ne le z družbeno verificiranimi srednjeročnimi akcijami, kajti v tem primeru bi zavrlji vse procese individualne gradnje po

vaških naseljih, ker jim je bil TUD (GUP in UP) edina zakonska alternativa. Zato tudi relativno večji obseg površin za pozidavo: bodo pa ponovno preverjene z izdelavo dolgoročnega plana Ljubljana 2000.

3. SOB Ljubljana Vič-Rudnik je prva med ljubljanskimi občinami po osveščenem odnosu do varovanja najboljših kmetijskih zemljišč.

Zaradi tega je tudi (in ne le zaradi sicer majhnega obsega kmetijskih zemljišč I. in II. kategorije) opustila zazidljivost na vseh intervencijsko varovanih kmetijskih zemljiščih in je uveljavljala prednost le na 25,66 ha, od tega za potrebe širjenja poselitve na 13,58 ha in za potrebe avtoceste na 12,0 ha.

Upoštevana je tudi pripomba recenzijske komisije glede načrtovane spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč na območju VS 261 v Velikih Laščah in sicer bo gradnja preusmerjena na zemljišča, ki niso II. kvalitete.

III. Varovanje kmetijskih zemljišč pri pripravi dolgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za območje občine Ljubljana Vič-Rudnik (poročilo Kmetijsko zemljiške skupnosti)

Skupščina SR Slovenije in Zveza kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije sta priporočila, da se v občinah ugotovi stanje varstva kmetijskih zemljišč pri pripravi dolgoročnih planov občin.

V zvezi z aktivnostjo pri varstvu kmetijskih zemljišč lahko za občino Ljubljana Vič-Rudnik ugotovimo, da je bilo s strani skupščine Kmetijske zemljiške skupnosti (seja 21. 2. 1985) danih več pripomb na osnutek dolgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000 Zavodu za družbeno planiranje Ljubljana.

V času javne razprave in do priprave druge delovne verzije predloga dolgoročnega plana so bile nekatere pripombe upoštewane, oziroma so bile razčiščene nekatere nejasnosti v osnutku. Tako je bilo ugotovljeno,

- da so v mejah območij, ki se urejajo z urbanističnimi zasnovami, lahko opredeljena tudi trajna kmetijska zemljišča, ki so temelj proizvodnje hrane v Sloveniji,

- da so upoštewane pripombe glede mej, ki določajo različne načine urejanja, to je z urbanističnimi ali krajinskimi zasnovami,

- da bo pripomba KZS, da se pri vrednotenju prostora za gradnjo po letu 2000 poleg »urbane ekonomike« upošteva tudi posledice za kmetijsko proizvodnjo (nadomestna zemljišča in njihovo usposabljanje, doseganja vlaganja v kmetijstvo, socialna problematika ipd.), vnešena v predlog dolgoročnega plana.

Še vedno pa tudi v drugi delovni verziji predloga niso dovolj razrešeni tile problemi:

- Zagotavljanje nadomestnih zemljišč (opredelitev lokacij). Gre namreč za zagotovitev zemljišč za kmete iz ljubljanskih občin.

- pri vseh poglavjih v dokumentu, ki govorijo o spremembi namembnosti trajnih kmetijskih zemljišč in o sredstvih za usposabljanje nadomestnih zemljišč, je potrebno smiselno vgraditi določbe 7. člena Zakona o urejanju prostora in 2. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 11/81),

- industrijska cona Dolgi most in zemljišča farme Gmajnice se še delno prekrivata. Stališče KZS je, da je potrebno industrijsko cono locirati tako, da bo omogočeno nemoteno delo farme Gmajnice sedaj in v bodoče.

IV. Zaraščanje kmetijskih zemljišč in opredelitev njihove rabe

Po dokumentu spremembe in dopolnitve prostorskega dela družbenega plana občine za obdobje 1981–85 je razvidno iz bilance razvrstitve zemljišč, da je na območju občine 1.015,10 ha (1,9%) kmetijskih zemljišč, ki se zaraščajo z manjvrednim gozdom. Ta zemljišča so skupaj pregledali na fotoposnetkih in kartah 1:5000 predstavniki gozdarstva in kmetijstva in predlagali, da se 754,06 ha (1,4%) nameni gozdarstvu, 253,74 ha (0,5%) kmetijstvu, nerazvrščenih pa je ostalo še 7,3 ha površin.

- Tri četrtine zaraščajočih se površin je namenjeno gozdarstvu iz naslednjih razlogov:

- zaraščanost je že tako velika, da bi bilo vračanje v kmetijstvo predrago,

- nagib terena ali skalovitost onemogočata uporabo osnovne kmetijske mehanizacije,

- ni interesa obdelovalcev ali lastnikov, da bi zemljišča vračali v kmetijsko rabo.

Nadalje je ugotovljeno, da je zaraščanje slabših zemljišč prisotno v vsej občini, izraziteje pa na območjih KS Golo-Zapotok, KS Rob, KS Rakitna in na nekaterih delih Ljubljanskega barja.

Pri načrtovanju usposabljanja 254 ha, ki naj bi jih vrnil kmetijski rabi pa KZS, KS in KZ ugotavljamo dva problema, ki bosta ta proces bistveno upočasnila:

1. Finančna sredstva. Po izkušnjah v nekaterih drugih občinah, kjer so že opravljali nekaj takih krčitvenih del, znaša strošek na ha za leto 1984 od 80.000 – 150.000 din.

Upoštevaajoč porast cen bi za usposobitev 254 ha potrebovali 50.800.000,00 din (200.000,00 din na ha).

2. Interes kmetov oziroma lastnikov zemljišč. Z vračanjem zaraščenih površin v kmetijsko proizvodnjo dobimo pašnike ali travnike, torej še zmeraj manj produktivna kmetijska zemljišča. Z ozirom na razmeroma visoke stroške se kmetje težko odločajo za omenjene posege, prave stimulacije za držajo proizvodnjo v hribovitih predelih pa ni.

Vendar pa so ne glede na našete težave aktivnosti v zvezi s sanacijo zaraščajočih se površin stalne. Ocenjujemo tudi, da smo s skupnimi akcijami KS, KZ in KZS v zadnjih petih letih z ureditvijo dostopov, čiščenjem grmovja, izkopom jarkov in planiranjem površin marsikje preprečili nadaljnje zaraščanje kmetijskih površin.

Glede na nakazano problematiko ter naraščajoče potrebe po hrani je nujno, da v skladu z zakonskimi določili Kmetijsko zemljiška skupnost ob sodelovanju nosilcev kmetijske in gozdarske proizvodnje v občini zagotovi smotrno rabo kmetijskih površin v zaraščanju.

V ta namen je potrebno v letu 1986 pripraviti celovit program usposabljanja in urejanja 254 ha zemljišč, ki so opredeljena za kmetijsko proizvodnjo.

Za tiste zaraščajoče površine, ki so v prostorskem delu držubnega plana občine opredeljene kot gozd, pa morajo v letu 1986 nosilci gozdarske proizvodnje v občini določiti zemljišča za pogozdovanje s hitrorastočimi drevesnimi vrstami za potrebe lesno predelovalne industrije ter izdelati ustrezne programe.

Izdelani programi usposabljanja zaraščajočih površin za kmetijsko oz. gozdarsko proizvodnjo morajo biti sestavni del samoupravnega sporazuma o ukrepih za zmanjševanje zaraščanja oziroma o ukrepih za ohranitev prvotnih ali uvajanje novih družbeno dogovorjenih funkcij takega zemljišča, ki ga sklenejo območna SIS za gozdarstvo, Kmetijsko zemljiška skupnost ter druge zainteresirane samoupravne organizacije in skupnosti.

V. Gospodarjenje z družbenimi kmetijskimi zemljišči

1. V občini Ljubljana Vič-Rudnik je skupno 3.993 ha družbenih kmetijskih zemljišč. S temi zemljišči upravlja Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva in Kmetijska zemljiška skupnost občine Ljubljana Vič-Rudnik.

V kmetijsko zemljiškem skladu je 593 ha zemljišč, s katerimi gospodarji Kmetijska zemljiška skupnost občine Ljubljana Vič-Rudnik.

Skladno z ekonomskimi možnostmi kmetijske proizvodnje je Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva vključila v svojo proizvodnjo 1.458 ha zemljišč, ostalo pa je dala preko Kmetijske zadruge Ljubljana, TZO Vič in Kmetijske zadruge Velike Lašče v zakup kmetom. Gre namreč za to, da je bilo v preteklosti odkupljeno veliko zemljišč na Ljubljanskem barju. Ta pa so izredno neprimerna za družbeno proizvodnjo, ki zahteva visoko tehnologijo in obdelavo. Iz navedenega razloga so bila zemljišča dana v zakup kmetom.

Trenutno Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva gospodarji s 315 ha gozdov, 120 ha topolovih nasadov, za nasade hitrorastočih drevesnih vrst je predvidenih še 160 ha (Rakova jelša, Dobrova), 75 ha zaraščenih barjanskih travnikov, 300 ha njiv (240 Brest, 60 Gmajnice), 148 ha travnikov (48 Brest, 100 Gmajnice), 56 ha čredinskih pašnikov (Gmajnice, Bokalce), 248 ha barjanskih travnikov ter 4 ha v vrtnariji Log. Vrtničarjem je bilo dano v zakup 12 ha, kmetom za občasno košnjo pa 80 ha.

Kot je bilo že navedeno, je v kmetijskem zemljiškem skladu 593 ha zemljišč, od katerih je bilo iz upravljanja občine na Kmetijsko zemljiško skupnost prenešenih 576,95 ha (138,72 ha njiv, 401,43

ha travnikov, 36,02 ha pašnikov ter 0,78 ha neplodnih zemljišč). Odkupljenih pa je bilo na podlagi prednostne pravice še 16,2 ha zemljišč. Število zemljiških parcel je 890. Večje površine so v k. o. Brezovica, Kamnik pod Krimom, Ig, Lanišče in Lužarji, vendar ne v večjih strnjenih kompleksih.

Kmetijska zemljiška skupnost ugotavlja, da je organizacija sodobne kmetijske proizvodnje na večini zemljišč sklada otežena zaradi slabše kvalitete teh zemljišč oziroma zaradi velike razdrobljenosti površin. Precej teh površin je tudi v zaraščanju.

Na splošno lahko ugotovimo, da je velik del družbenih zemljišč neprimeren za intenzivno družbeno proizvodnjo, ker te površine ležijo na barjanskem in hribovitem območju, so precej razdrobljene, to pa je imelo za posledico, da se je družbena proizvodnja na teh površinah v preteklosti opuščala (vrsta opuščanih farm), po drugi strani pa ni bilo ustrezno organizirano dajanje te zemlje v zakup kmetom.

2. Zakup družbenih zemljišč

Na podlagi poročil nosilcev kmetijske proizvodnje v občini ugotavljamo, da v preteklosti odnos do družbenih zemljišč ni bil ustrezen saj se je veliko teh zemljišč zarastlo po drugi strani pa so posamezni kmetje uporabljali ta zemljišča brez sklenjenih zakupnih pogodb oziroma so bile zakupnine minimalne. Na ta način so se družbena sredstva prelivala v zasebne roke, Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva pa iz tega naslova niso dobile niti toliko sredstev, da bi pokrivala stroške svoje zemljiške službe.

K načrtnjšemu oddajanju družbenih zemljišč v zakup zasebnim kmetom se je pristopilo v letu 1981, ko sta Ljubljanske mlekarne s TOZD Posestva in Kmetijska zadruga Ljubljana sklenili medsebojno pogodbo o oddaji zemljišč v začasno uporabo, po kateri bi morala TOZD Posestva letno dobivati 70% ustvarjenega prihodka od zakupnin.

Ugotovljeno je, da TOZD Posestva z zbranimi sredstvi ni uspela pokrивati stroškov zemljiške službe, še manj pa jih vlagati v urejanje kmetijskih zemljišč, kot to določa Zakon o kmetijskih zemljiščih.

S ciljem urejanja zakupa je Kmetijska zadruga Ljubljana, TZO Vič v letu 1983 zaposlila delavca za to področje ter konec 1984 leta pripravila cenik zakupnin za družbena zemljišča in sicer za tri kulture ter bonitetne razrede. Izpuščeni pa so barjanski travniki kot samostojna katastrska kultura, ki daje neprimerno slabše pridelke kot ostali travniki ter zato ne more biti z njimi izenačena.

V tem srednjeročnem obdobju je Kmetijska zadruga Ljubljana, TZO Vič pristopila k usposabljanju družbenih zemljišč in sicer se izvajajo hidromelioracije v Horjulski dolini, kjer bo skupno meliorirano cca 300 ha. Hidromelioracije pa se izvajajo tudi v Želimejski dolini – cca 315 ha. Na vseh melioriranih zemljiščih bodo izvedene tudi komasacije, s katerimi želimo zmanjšati parcelno razdrobljenost, istočasno pa bo z določanjem proizvodnih programov zagotovljena smotrna raba teh zemljišč.

Kljub vsem prizadevanjem, pa še zmeraj ostaja nerealiziran sklep dogovora med Kmetijsko zadrugo, Kmetijsko zemljiško skupnostjo in predstavniki Izvršnega sveta skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik z dne 1/3-1984, da je potrebno pospešiti dela na Babni gori – 50 ha pašnikov na družbenih zemljiščih ter pripraviti predlog za izvajanje komasacije v Polhograjskih dolomitih.

Podobne ugotovitve veljajo tudi za družbena zemljišča iz zemljiškega sklada, ki jih je občina pred 20 leti dala v upravljanje krajevnim skupnostim, saj se razen redkih izjem (KS Notranje gorice, Podpeč – Preserje) ta sistem ni obnesel. Precejšen delež teh površin so neorganizirano koristili kmetje ne da bi plačevali zakupnino ter zemljišča vzdrževali. Premožensko pravna služba občinskega komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja pa tudi ni mogla redno spremljati dogajanja z zemljišči (pozidave, odtujitve, zamenjave) tako, da je bilo težko izpostaviti evidenco dejanskega stanja zemljišč. Zaradi tega so bila ta zemljišča v letošnjem letu prenešana v zemljiški sklad Kmetijske zemljiške skupnosti.

Glede na navedeno je jasno, da se je s takim odnosom do družbenih zemljišč delala neprecenljiva družbena škoda, ki jo bo mogoče dolgoročno sanirati le z dobro organizirano zakupa preko zadružnih organizacij, doslednim upoštevanjem načela, da

je družbeno zemljo možno dajati v zakup le za organizirano družbeno proizvodnjo, istočasno pa izvajati sankcije proti vsem tistim zasebnim kmetom, ki s temi zemljišči ne bodo dobro gospodarili.

V zvezi z nakupom je potrebno omeniti tudi t. i. družbeni zakup. Gre za to, da ima Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva 382 ha kmetijskih zemljišč v zakupu od zasebnih kmetov.

Zakupne pogodbe za zemljišča, ki jih obdeluje Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva so bile sklenjene v letih 1958–64 za dobo 15 let. Glede na to, da je zakupni rok že potekel, se zakupi rešujejo pretežno z odkupom zemljišč v kvalitetnejših arondacijskih kompleksih (Brest, Gmajnice), za del zemljišč pridobljenih z zakupom se izvaja zamenjava, za del zemljišč pa po izteku zakupnih pogodb zakup sporazumno preneha.

S strani Krajevne skupnosti Horjul je prišla v letošnjem letu pobuda, da bi Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva prenesla v upravljanje Kmetijski zadrugi Ljubljana, TZO Vič 125,6 ha kmetijskih zemljišč (83,1 ha je v lasti TOZD-a), ki je tudi investitor hidromelioracij na tem območju.

TOZD Posestva na tem območju nima lastne proizvodnje in je tudi v bodoče ne namerava imeti, zato se načelno strinja s prenosom zemljišč na TZO Vič. Predhodno pa bi bilo potrebno urediti vprašanje poračuna vrednosti zemljišč, ki so osnovna sredstva TOZD-a Posestva ter ostalih stroškov, ki bremenijo ta zemljišča.

VI. ZAKLJUČKI IN USMERITVE

Neurejeno stanje in zanemarjanje družbenih zemljišč v občini Ljubljana Vič-Rudnik je posledica določenih objektivnih pa tudi subjektivnih razlogov, ki kljub prizadevanjem v zadnjih letih niso bili v celoti odpravljeni. Ugotavljamo, da se posamezna zemljišča še naprej zaraščajo, medsebojni dogovori med Ljubljanskimi mlekarjami, TOZD Posestva in Kmetijsko zadrugo Ljubljana še niso v celoti razrešeni, zakupne pogodbe s kmeti še niso v celoti vezane na tržno proizvodnjo, obdelanost teh zemljišč ni najboljše. Zemljišča v zemljiškem skladu Kmetijske zemljiške skupnosti občine še niso v celoti dana v zakup kmetom preko kmetijskih zadrug. Sistem zakupnin sprejet v Kmetijski zadrugi Ljubljana dne 26/2-1985 ne upošteva vseh katastrskih kultur, ki so prisotne na terenu, dosedaj zbrane zakupnine pa ne zadoščajo za usposabljanje kmetijskih zemljišč kot je določeno z Zakonom o kmetijskih zemljiščih.

Zato je nujno sprejeti naslednje usmeritve in sklepe:

1. Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva in Kmetijska zadruga Ljubljana morata medsebojno urediti medsebojne obveznosti tako glede višine zakupa kot prenosa nekaterih zemljišč (Horjul) na Kmetijsko zadrugo Ljubljana – rok 31/12-1985.

2. Kmetijska zadruga Ljubljana, TZO Vič mora v sodelovanju s Kmetijsko zemljiško skupnostjo preko svoje pospeševalne službe zagotoviti, da bodo zemljišča dana v zakup kmetom obdelana skladno s proizvodnimi programi TZO in družbenim planom občine.

3. Zemljišča se lahko dajejo v zakup kmetom le, če bodo ti sofinancirali izvajanje melioracije in oddajali vse svoje tržne viške zadrugi po pogodbi o trajnem proizvodnem sodelovanju. Prednost pri zakupu imajo čiste kmetije.

4. Pri oblikovanju cenika zakupnin mora Kmetijska zadruga Ljubljana, TZO Vič upoštevati tudi barjanske travnike in temu primerno prilagoditi zakupnine – rok 31/12-1985.

5. Višina zakupnine se mora oblikovati skladno s tehnološkimi možnostmi pridelave. Zbrana sredstva se lahko uporabijo le za usposabljanje kmetijskih zemljišč v skladu s programi sprejetimi v družbenem planu.

6. Kmetijska zemljišča iz zemljiškega sklada se oddajo v zakup združenim kmetom pod enakimi pogoji kot ostala družbena zemljišča – rok 31/12-1985.

7. Kmetijska zadruga Ljubljana, TZO Vič v sodelovanju z Ljubljanskimi mlekarjami, TOZD Posestva ter s Kmetijsko zemljiško skupnostjo pripravi predloge za agromelioracije ter komasacije v vseh tistih območjih družbenih zemljišč, kjer se bodo zemljišča iz zakupa vračala kmetom – rok 31/12-1985.

8. Kmetijska zadruga Ljubljana, TZO Vič mora pospešiti in dokončati dela pri formiranju pašnikov na Babni gori.

9. Za posamezna melioracijska območja se morajo obvezno ustanoviti melioracijske proizvodne skupnosti, ki morajo zagotoviti smotrno rabo melioriranih zemljišč na podlagi proizvodnih programov, ki jih pripravijo strokovne službe Kmetijske zadruga.

10. Kmetijska zadruga Ljubljana, TZO Vič mora z lastniki zemljišč skleniti pogodbe o vzdrževanju melioracijskih sistemov.

11. V okviru Kmetijske zemljiške skupnosti občine Ljubljana Vič-Rudnik se formira komisija, ki bo spremljala stanje obdelanosti družbenih in drugih kmetijskih zemljišč v občini ter pripravljala predloge za urejanje kmetijskih zemljišč iz naslova zbranih zakupnin ter sredstev kmetijsko zemljiške skupnosti.

12. S hidromelioracijami se mora zagotoviti boljše gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči in višji pridelki, ki so eden od osnovnih pogojev za družbenoekonomsko upravičenost tovrstnih investicij.

13. Z uvajanjem sodobne tehnologije ter planiranjem in izvajanjem kmetijskih prostorsko ureditvenih operacij (hidro in agromelioracije, komasacije, arondacije) so Ljubljanske mlekarne, TOZD Posestva dolžna zagotoviti boljšo izrabo družbenih kmetijskih zemljišč.

14. Individualna gradnja naj se v bodoče usmerja zlasti na tiste zaraščajoče površine, ki niso primerne za intenzivno kmetijsko oz. gozdarsko proizvodnjo.

osnutek

Na podlagi 18. člena zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS, št. 1/81) in 175. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. list SRS, št. 2/78, 35/81) ter na predlog Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, je skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik na seji zbora združenega dela dne, na seji zbora krajevnih skupnosti dne sprejela

ODLOK

o razglasitvi območja ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Z namenom, da se ohranijo naravne in kulturne vrednote, zavaruje avtohtono rastlinstvo, živalstvo ter značilnosti neživega sveta, razglasimo območje ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost z lastnostmi naravnega spomenika (v nadaljnjem besedilu: naravni spomenik).

Naravni spomenik je močvirski prostor, ki sodi med ogrožene poleg tega je zanj značilno veliko število ptičjih vrst, med katerimi so tudi zavarovane, redke in ogrožene.

II. OBSEG NARAVNEGA SPOMENIKA, IMETNIKI IN IMETNIK PRAVICE UPRAVLJANJA NARAVNEGA SPOMENIKA

2. člen

Naravni spomenik obsega dve ločeni varovani območji, severno in južno, vsako z obrobim področjem milejšega varstvenega režima in ožjim področjem strožjega varstvenega režima.

Meje severnega varovanega območja potekajo:

Od najbolj SZ konca območja poteka meja po J robu ceste (J rob parcele 1499/2 in vzhodnjeje 1461/1) do meje s parcelo 1255/3. Na SV robu te parcele se meja zalomi proti JV in poteka po SV mejah parcel 1255/3, 1255/4, 1256/1, 1256/7, 1295/2, 1293/1 in 1293/2. Na JV koncu parcele 1293/2 se obrne meja proti Z in poteka po J mejah parcel 1293/2, 1285/1, 1285/2 in 1282/1 in 1282/1 ter nato zavije po Z meji parcele 1282/1 in potem spet poteka proti Z po meji med parcelama 730/5 in 730/4 in po S meji parcele 730/1. Po Z meji iste parcele (730/1) zavije nato proti J in po S meji parcele 1500/1 proti SZ. Nato zavije proti J po Z meji te parcele in se po južni meji vrne proti vzhodu. V SV kotu parcele 729/1 se meja obrne proti JV in teče po V meji parcele 729/1 in JV koncu te parcele zavije proti JV, najprej po južni meji parcele 729/1, 720, 729/1 in 719. V J kotu parcele 719 se meja zalomi proti Z in poteka po J mejah parcel 719, 729/1, 729/6 in 688. Na najbolj južnem delu parcele 688 se obrne najprej proti SZ in nato proti S po zahodni meji parcel 688, 708, 1223, 1211, 1190/1 in 1190/2. V SZ kotu parcele 1190/2 zavije meja varovanega območja proti V po S meji

parcel 1190/2 in 1187 in potem poteka po Z meji parcele 1499/1 na sever do ceste (1499/2) in po vzhodni meji parcele 1499/1 do SZ kota parcele 1186/3 ter po S meji te parcele do parcele 1170. V SV kotu parcele 1170 zavije proti S po Z meji parcele 1498 do ceste (1499/2), kjer je najbolj SZ meja severnega varovanega območja, kjer smo začeli z opisom.

Meje severnega varovanega območja s strožjim varstvenim režimom potekajo:

Severna meja s parcelo 1187 in poteka proti jugu med V mejo parcele 1494 in zahodno mejo parcele 1499/1. Z meja se na jugu parcele 1494 priključi na mejo severnega varovanega območja, vzhodna meja pa se na J robu parcele 1499/1 obrne proti S po vzhodnem robu te parcele in se po J robu parcele 1500/1 priključi na mejo severnega varovanega območja. Tako ima področje s strogim varstvenim režimom na severu svoje meje, južne meje pa se ujemajo z mejami severnega varovanega območja.

Meje južnega varovanega območja potekajo:

Najsevernejši del tega območja se nahaja v severnem kotu parcele 756. Od tu teče meja proti J in po meji parcele 1472 s parcelami 756, 754 in 753/2. Nato se meja izogne hišam po severni, zahodni in južni meji parcele 753/1 in poteka spet proti J po Z meji parcele 1472 do njenega južnega konca. Tu zavije proti Z po J meji parcele 637 in nato poteka spet proti J in po V meji parcele 1503 do skrajnega SV dela parcele 1529/1. Tu poteka še vedno proti J po V robu parcel 1529/1 in 1529/2. Nato se po južni meji parcele 1529/2 zalomi proti Z in se na stiku s parcelo 1476 obrne proti SV. Nato poteka po V robu parcele 1476, preseka potok Drago (parc. 1503) in poteka po Z meji poti (parc. 1474). V JV kotu parcele 633 se po J, Z in S meji parcele 663 obrne proti Z, S in V in se ponovno priključi na Z del poti (p. 1474). V JV kotu p. 675 spet zavije proti Z S in nato proti zahodu, v JZ robu parcele 676/1 obrne proti S in v SZ koncu iste parcele proti Z ter se spet priključi na pot (Z meja parcele 1474). Po Z meji te parcele poteka do njenega severnega konca, se obrne nazaj po V robu te parcele in se priključi na JZ rob parcele 747/3. Po njem in po J robu parcele 1473/2 poteka proti S in SV. Nato gre po Z robu parcele 1500/5 do njenega S konca in spet nazaj, do JZ kota parcele 1473/1. Od tu poteka proti SV po vzhodnem robu te parcele, razen, ko se po J, V in S robu parcele 741/2 izogne hiši. Po V robu parcele 1473/1 pridemo tako do najbolj severnega dela južnega varovanega območja, kjer smo začeli z opisom.

Meje južnega varovanega območja s strožjim varstvenim režimom potekajo:

Od celotnega južnega varovanega območja se razlikuje samo na severu in zahodu, drugje pa se meje ujemajo.

Na vzhodnem koncu se meja področja s strogim režimom loči od splošne meje pri stiku Z meje parcele 1472 s parcelo 679 in poteka proti Z in J po S in Z meji parcele 679 in nato proti J, stalno po V robu poti (parc. 1474) vse do njenega J konca, kjer se priključi na mejo južnega varovanega območja pri prečkanju potoka Draga.

3. člen

Naravni spomenik je na območju katastrske občine Dobravica. Imetniki oz. imetniki pravice upravljanja naravnega spomenika so po stanju iz septembra 1985 naslednji:

Vložek	parc. št.	kult.	izmera v m ²	imetnik oz. imetnik pravice upravljanja	362	1186/3	travnik	4084	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. I	1499/1 del	potok	brez izm.	SLP javno dobro	362	1169	travnik	29824	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. I	1498	potok	brez izm.	SLP javno dobro	362	1246/3	pot	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. I	1500/1 del	potok	brez izm.	SLP javno dobro	362	1245	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. I	1500/5 del	potok	brez izm.	SLP javno dobro	362	1244	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. III	1497/3	pot	brez izm.	SLP javno dobro	362	1238	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. III	1497/1	pot	brez izm.	SLP javno dobro	362	1239	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. III	1497/2	pot	brez izm.	SLP javno dobro	362	1234	travnik	10150	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. III	1474	pot	brez izm.	SLP javno dobro	362	1284	travnik	4998	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
Sezn. III	1494 del	pot	brez izm.	SLP javno dobro	362	1256/7	travnik	999	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
362	1215/1 del	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63	362	1251/1	travnik	12273	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
362	1186/2	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63	362	1257/1	travnik	370	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
362	1186/1	travnik	7478	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63	362	1236	travnik	8794	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
					362	1275	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
					362	1276	travnik	8794	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
					362	1251/1	travnik	7200	SLP v upr. Lj. mlekarn, Tolstojeva 63
					362	1247	travnik	1789	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1252/1	travnik	969	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1260	travnik	5638	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1260	travnik	5598	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1261/2	travnik	1082	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1260	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1246/1	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1264/2	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1266	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1264/1	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1264/2	travnik	brez izm.	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63
					362	1268	travnik	2094	SLP v upr. Lj. mlekarn Tolstojeva 63

362	1271	travnik	1745	SLP v upr. Lj. mlekar					Zdravje Martina, Ig 202 do 1/5
362	1272/1	travnik	4642	Tolstojeva 63 SLP v upr. Lj. mlekar	330	1191	njiva	brez izm.	Balant Jožefa, Ig 199
362	1272/2	travnik	255	Tolstojeva 63 SLP v upr. Lj. mlekar	413	1211	travnik	brez izm.	Virant Franc, Ig 177
					413	1220	njiva	6582	Virant Franc, Ig 177
					414	1272/3	travnik	893	Smole Jože, Brest 10
373	683/1	del gozd	260855	Tolstojeva 63 DL Gozdno	414	1251/3	travnik	7654	Smole Jože, Brest 10
373	676/2	gozd	676/1	DL Gozdno gospod. Lj.	414	1252/3	travnik	1960	Smole Jože, Brest 10
373	676/	gozd	5512	DL Gozdno gospod. Lj.	414	1253/1	travnik	1862	Smole Jože, Brest 10
373	671 del	travnik	2388	DL Gozdno gospod. Lj.	414	1256/3	travnik	80	Smole Jože, Brest 10
373	708 del	travnik	21307	DL Gozdno gospod. Lj.	414	1261/1	travnik	8124	Smole Jože, Brest 10
373	713/1	gozd	4618	DL Gozdno gospod. Lj.	409	1223	njiva	5151	Balant Jožefa, Ig 199
390	1190/1	travnik	brez izm.	Balant Jožefa Ig 199	490	1254/2	travnik	1050	Markovič Franciška, Iška vas 88
390	1293/1	travnik	brez izm.	Balant Jožefa Ig 199	490	1252/2	travnik	5638	Markovič Franciška, Iška vas 88
396	1251/2	travnik	7295	Comino Marjan, Dobravca 23	477	1229	bar. trav.	3474	DL Kmet. zemlj. skup.
396	1253/4	travnik	2442	Comino Marjan, Dobravca 23	477	1282/2	bar. trav.	8820	DL Kmet. zemlj. skup.
396	1253/3	travnik	832	Comino Marjan, Dobravca 23	467	1294	travnik	brez izm.	Zalar Stanko, Ig 184
396	1256/2	travnik	6180	Comino Marjan, Dobravca 23	488	1254/1	travnik	12976	Zgonc Anton, Kremenca 3
396	1258	travnik	11937	Comino Marjan, Dobravca 23	237	1295/2	travnik	3445	Rebolj Anton
397	1232	travnik	10100	Comino Marjan, Dobravca 23	94	1255/4	travnik	527	Draga, Sarsko 25
		močvirje	3913	Comino Marjan, Dobravca 23	197	1255/3	travnik	803	Jakšič Jože, Kremenca 1
397	730/5	travnik	brez izm.	Comino Marjan, Dobravca 23	48	1212	njiva	brez izm.	Jakšič Jože, Kremenca 1
397	1282/1	travnik	8820	Comino Marjan, Dobravca 23	69	1242	travnik	brez izm.	Zgonc Anton, Kremenca 2
		močvirje	1760	Comino Marjan, Dobravca 23					Zalar Helena, Ig 118 do 17/20
397	1279	travnik	brez izm.	Comino Marjan, Dobravca 23	34	756	travnik	brez izm.	in Bolha Antonija, Ig 54 do 3/20
397	1278	travnik	brez izm.	Comino Marjan, Dobravca 23	254	754	travnik	6337	Zgonc Anton, Kremenca 2
397	1281	travnik	7200	Comino Marjan, Dobravca 23					Primc Ljudmila in Bojan, Dobravca 21
		močvirje	2961	Comino Marjan, Dobravca 23	37	752/2	travnik	brez izm.	vsak do 1/2
396	1256/6	travnik	10976	SLP Lj. mlekarne Tolstoj, 63					Gams Ivan in Olga, Kremenca 6, vsaka do 1/3, Zupančič Ljudmila, Lj.
396	1257/2	travnik	4103	SLP Lj. mlekarne Tolstoj, 63	431	752/1	travnik	brez izm.	Merčnikova 18 1/3
394	1285/1	travnik	1303	Comino Janez, Dobravca 23	176	749	travnik	1931	Grum Kristina, Ig 169
394	1233	travnik	brez izm.	Comino Janez, Dobravca 23					Primc Ivana in Bogdan, Dobravca 20, vsak do 1/2
325	741/1	travnik	20556	Hiti Anica, Ig 169, Grum Kristina, Ig 144 kot skup. prem.	176	747/2	travnik	6920	Primc Ivana in Bogdan, Dobravca 20, vsak do 1/2
325	743	njiva	1917	Hiti Anica, Ig 169, Grum Kristina, Ig 144 kot skup. prem.	176	734 del	travnik	6396	Primc Ivana in Bogdan, Dobravca 20, vsak do 1/2
							gosp. posl.	138	Primc Ivana in Bogdan, Dobravca 20, vsak do 1/2
303	1285/2	travnik	14485	SLP v upr. občina Lj. Vič-Rudnik			garaža	22	Primc Ivana in Bogdan, Dobrovca 20, vsak do 1/2
354	675	njiva	2660	Garavs Marija, Kremenca 7					Primc Ivana in Bogdan, Dobrovca 20, vsak do 1/2
		travnik	3580	Garavs Marija, Kremenca 7			stan. hiša	87	Primc Ivana in Bogdan, Dobrovca 20, vsak do 1/2
327	753/2	travnik	3992	Klančar Pavla, Dobravca 18	477	664	njiva	4057	DL v up. Kmet. zemlj. sk. Lj. V.R.
377	1190/2	travnik	brez izm.	Brezic Anton, Lj. Breznikova 15	477	663	travnik	4233	DL v up. Kmet. zemlj. sk. Lj. V.R.
367	1214	njiva	brez izm.	Zupančič Olga, Škofljica 82 do 1/5	292	727/2	sadovnjak	972	SLP Ribarsko gospod. Slov. v Lj.

292	747/1	travnik	5181	SLP Ribarsko go-	373	653/1	travnik	13584	DL Gozdno go-
292	748	travnik	1489	spod. Slov. v Lj.	373	653/2	stan. st.	59	DL Gozdno go-
737	1265	travnik	2520	DL Lj. mlekarne Lj.			travnik	643	DL Gozdno go-
42	1170	travnik	brez izm.	Tolstojeva 63	373	654	travnik	2675	DL Gozdno go-
				Zupančič Olga,	373	656	rib. jezero	15041	DL Gozdno go-
				Škofljica 13, do 1/5;	373	657	travnik	20386	DL Gozdno go-
				Zdravje Janez, Ig	373	658	travnik	2618	DL Gozdno go-
				202, do 3/5 in					DL Gozdno go-
				Zdravje Martina,					DL Gozdno go-
				Avstrija, do 1/5					DL Gozdno go-
2. Severno in južno varovano območje s strožjim varstvenim režimom:									
Sezn. I.	1503 del	potok	brez izm.	SLP – javno dobro	373	629	travnik	4136	DL Gozdno go-
Sezn. III	1475	pot	brez izm.	SLP – javno dobro	373	659	rib. jezero	10250	DL Gozdno go-
Sezn. III	1492 del	pot	brez izm.	SLP – javno dobro	373	660	travnik	4766	DL Gozdno go-
33	729/1	trav.	34920	SLP Občina Lj. Vič-	373	662	travnik	3183	DL Gozdno go-
33	718	njiva	brez izm.	Rudnik	373	617	travnik	7733	DL Gozdno go-
33	720	njiva	brez izm.	SLP občina Lj. V.-	373	616	travnik	3661	DL Gozdno go-
33	719	njiva	brez izm.	R. R.	373	616	travnik	3661	DL Gozdno go-
94	637	travnik	1633	SLP občina Lj. Vič-	373	666	travnik	2985	DL Gozdno go-
69	1241	travnik	brez izm.	Rudnik	373	671 del	travnik	2388	DL Gozdno go-
				Jakšič Jože, Kre-	373	1529/1	travnik	12276	DL Gozdno go-
				menca 1, Ig					DL Gozdno go-
				Zalar Helena, Ig					DL Gozdno go-
				118, do 17/20 in					DL Gozdno go-
				Bolha Antonija, Ig					DL Gozdno go-
				54, do 3/20					DL Gozdno go-
362	1215/1	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.	305	1529	gozd	brez izm.	Zgonc Anton, Kre-
				mlekarne, Tolstoje-		771/6 del			menca 3, Ig
				va 63	305	644	travnik	brez izm.	Zgonc Anton, Kre-
362	1215/2	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.	369	775/9	gozd	brez izm.	menca 3, Ig
				mlekarne, Tolstoje-	265	775/1 del			Tomažin Angela,
				va 63					Sarsko 6, Ig
362	1215/3	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.	263	775/4 del	pašnik	6692	Božnar Jože, Sar-
				mlekarne, Tolstoje-	187	464	gozd	6000	sko 6, Ig
				va 63	172	775/3 del	travnik	3618	Lešnjak Franc, Sar-
362	1215/4	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.			gozd	10984	sko 4, Ig
				mlekarne, Tolstoje-					Lešnjak Franc, Sar-
				va 63					sko 4
362	1215/5	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.					Kadunc Anton, Sar-
				mlekarne, Tolstoje-					sko 3, Ig
				va 63					
362	1240	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.					
				mlekarne, Tolstoje-					
				va 63					
362	1225	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.					
				mlekarne, Tolstoje-					
				va 63					
362	1228	travnik	7064	SLP v uporabi Lj.					
				mlekarne, Tolstoje-					
				va 63					
362	1227	travnik	brez izm.	SLP v uporabi Lj.					
				mlekarne, Tolstoje-					
				va 63					
377	1187	travnik	brez izm.	Brezic Anton, Lj.,					
				Breznikova 15					
390	1189	travnik	brez izm.	Balant Jožefa, Ig					
				199					
397	1232 del	travnik	10100	Comino Marija, Do-					
		močvirje	3913	bravca 23					
373	708	travnik	21307	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	710	ribnik	45652	DL Gozdno go-					
		jezero		spod. Lj.					
373	688	travnik	7524	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	713/2	gozd	3283	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	717	travnik	5276	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	729/6	gozd	brez izm.	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	679	travnik	31172	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	651	rib. jezero	85575	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	652	travnik	10423	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					
373	653/1	travnik	13584	DL Gozdno go-					
				spod. Lj.					

4. člen

Grafični prikaz naravnega spomenika v merilu 1:5000 je kot priloga sestavni del odloka.

III. VARSTVENI REŽIM

5. člen

Za območje naravnega spomenika se določi enotni varstveni režim z namenom ohranitve in varovanja obstoječega stanja. Dovoljene so dejavnosti v skladu s spomeniško funkcijo, predvsem:

– obstoječe gospodarsko izkoriščanje kot je košnja, paša, obdelovanje zemlje, gozdarjenje na tak način, ki ni v nasprotju z varstvenimi interesi,

– lovno gospodarjenje, če se ne nanaša na vrste, ki so predmet varstva po veljavni zakonodaji in na tak način, ki ni v nasprotju z varstvenimi interesi,

– ribištvo, če se ne nanaša na vrste, ki so predmet varstva po veljavni zakonodaji in na tak način, ki ni v nasprotju z varstvenimi interesi,

– vzdrževalna in gradbena dela na obstoječih objektih, ki ne spreminjajo zunanega videza objekta.

Prepovedano je:

- odkopavati ali nasipavati zemljo ali kamnine,
- odlagati odpadne snovi,
- izkoriščati rudnine in minerale,
- graditi stavbe, ceste in infrastrukturne objekte,
- izvajati melioracijska ali regulacijska dela, katerih škodljive posledice bi bilo čutiti na ožjem območju ribnikov,
- presegati dovoljene ravni hrupa, določene s podpisani o varstvu pred hrupom v bivalnih prostorih in naseljih.

Ne glede na prepovedi enotnega varstvenega režima je po predhodnem soglasju strokovne organizacije dovoljeno:

– gradbena dela na obstoječih objektih, prezidava stanovanjskih in gospodarskih objektov ter nadomestne gradnje na istih temeljih,

– čistiti struge potokov in kanalov ter vzdrževati vodnogradbene objekte.

Za ožje območje naravnega spomenika (parcele iz 3. člena točke 2) se določi strožji varstveni režim:

Prepovedano je:

– vsakršno poseganje, ki bi spremenilo življenjske pogoje na biotopu, to je odstranjevanje in spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnega režima z regulacijskimi deli na vodnih tokovih z zajemanjem izvirov, z graditvijo objektov na vodah, z zviševanjem ali zniževanjem vodne gladine v ribnikih, gradnja zasipavanje in odlaganje odpadnih snovi,

– plašiti živali (z vpitjem ali hrupom, z metanjem ali proženjem kamenja, z nenadzorovanim vodenjem psov, s približevanjem in umetnim osvetljevanjem živali, njihovih gnezdišč, zavetišč in bivališč, s kopanjem, potapljanjem iz z drugimi vodnimi športi ali na kakršenkoli drugi način),

– uničevati ali kakorkoli poškodovati gnezdišča ter prostore, kjer se živali razmnožujejo ali zadržujejo,

– lov zavarovanih živalskih vrst, poleg tega pa tudi redkih in ogroženih živalskih vrst.

– športni ribolov.

Ne glede na prepovedi strožji varstveni režim dovoljuje:

– uporabljati ribnike za ribogojstvo,

– izprazniti ribnike zaradi gospodarskih potreb v času od 1. oktobra do 28. februarja, vendar skupno ne dalj kot za 21 dni v letu.

Ne glede na prepovedi strožjega varstvenega režima je po predhodnem soglasju strokovne organizacije dovoljeno:

– nabirati ali loviti zavarovane živali za znanstveno raziskovalne in učno vzgojne potrebe.

IV. RAZVOJNE USMERITVE

6. člen

Razvojne usmeritve v zavarovanem območju so predvsem v vzdrževanju obstoječega stanja, v preprečevanju širitve gospodarskega izkoriščanja in pozidave ter v zadovoljevanju znanstveno raziskovalnih in kulturno vzgojnih potreb.

Vse OZD, društva in skupnosti, ki gospodarijo na območju spomenika, so dolžni pri svojem gospodarjenju upoštevati določbe odloka in v svojih planskih aktih sprejemati obveznosti in usmeritve za ohranitev in razvoj naravnega spomenika.

V. NADZOR

7. člen

Strokovne naloge v zvezi z varstvom spomenika opravlja Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine.

8. člen

Občina mora preprečevati posege, s katerimi bi se utegnile spremeniti v tem odloku opredeljene lastnosti naravnega spomenika.

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravlja Mestna uprava inšpekcijskih služb mesta Ljubljane.

VI. KONČNE DOLOČBE

9. člen

Upravni organ, pristojen za premoženjsko pravne zadeve občine Ljubljana Vič-Rudnik, poda predlog za vpis naravnega spomenika v zemljiško knjigo v treh mesecih po uveljavitvi odloka.

10. člen

Odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SR Slovenije.

Podpis:

Številka:

Datum:

Naravna in kulturna dediščina je ustavna kategorija, njeno varstvo je posebna družbena skrb. Ureja ga zakon o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS, št. 1/81), ki naravno in kulturno dediščino opredeljuje in ji daje pravno varstvo. Za dediščino posebne vrednosti, to je za naravne znamenitosti in kulturne spomenike pa določa razglasitev kot akt družbenopolitične skupnosti. Po njem pridobi spomenik oz. znamenitost strožje pravno varstvo in to nasproti vsakomur, ki bi prišel z njim v stik, nasproti imetniku spomenika, oz. znamenitosti, nosilcem drugačnih družbenih interesov, ki bi varstvenemu režimu nasprotovali in nasproti družbenopolitični skupnosti in njenim organom, ko bodo odločali o zadevah, pomembnih tudi za spomenik oz. znamenitost. Razglasitev pomeni torej podružbljanje zavesti o spomeniku in znamenitosti in skrbi ter odgovornosti zanj.

Predlog za razglasitev območja ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost in strokovne osnove za akt o razglasitvi je podal Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Utemeljitev predloga za razglasitev je podana z naslednjo obrazložitvijo: Varovano območje je po nastanku eden manjših zalivov Ljubljanskega barja, v katerega se je odlagal nanos potoka Draščice. Na tem nanosu so današnji ribniki nastali umetno, vendar so ekološko enakovredni tovrstnim biotopom naravnega nastanka. Ribniki sodijo med močvirske biotope, ki jih je potrebno zaradi ogroženosti posebej varovati tudi po mednarodni konvenciji. Za varovano območje je značilna obrežna in vodna vegetacija, za celotno območje pa je značilno veliko število ptičjih vrst (102), med katerimi so tudi redke in ogrožene. To je območje, kjer se križata dve selitveni poti ptic.

Z odlokom o razglasitvi so opredeljene meje spomenika s področji strožjega in milejšega varstvenega režima ter grafični prikaz teh meja.

Obvezna sestavina akta o razglasitvi je navedba imetnikov naravne znamenitosti, saj največ določb zakona o naravni in kulturni dediščini zadevajo imetnika. Imetnik ima pravico do brezplačnih napotkov o ravnanju z znamenitostjo, računa lahko z morebitnim prispevkom družbe k vzdrževanju znamenitosti, obvezen pa je vzdrževati in varovati znamenitost, obveščati o spremembah na znamenitosti, najpomembnejše pa je, da sme posegati v znamenitost le v skladu z varstvenimi režimi in ob predhodnih soglasjih strokovne organizacije za varstvo ter po njenih napotkih.

Zato je potrebno imetnike na ustrezen in zanesljiv način seznaniti s pravnimi posledicami razglasitve in z vlogo strokovne organizacije za varstvo naravne znamenitosti.

Posebno pomembne določbe akta o razglasitvi so določbe o režimih varovanja znamenitosti, katerih namen naj bi bil ohraniti obstoječe lastnosti znamenitosti in tudi obstoječo namembnost. Režimi varovanja so vnešeni v odlok tako, kot jih je predlagala strokovna organizacija.

Predpisi, s katerimi so prepovedi varstvenih režimov že sankcionirane, so: Zakon o vodah SRS 38/81, Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi (Ur. list SRS, št. 25/76), Zakon o sladkovodnem ribištvu (Ur. list SRS, št. 25/76), Odlok o zavarovanju redkih in ogroženih živalskih vrst ter novih razvojnih oblik (Ur. list SRS, št. 28/76), Odlok o zavarovanju redkih in ogroženih rastlinskih vrst (Ur. list SRS, št. 15/76), Zakon o varstvu pred hrupom v naravnem in bivalnem okolju (Ur. list SRS, št. 15/76), Zakon o ravnanju z odpadki (Ur. list SRS, št. 8/78), Zakon o rudarstvu (Ur. list SRS, št. 17/75), Zakon o graditvi objektov (Ur. list SRS, št. 34/84).

Upravni organi občine imajo pomembno vlogo pri nadzoru nad izvajanjem razglasitvenega akta. Pri vseh upravnih odločitvah o kakršnemkoli poseganju v prostor oziroma objekte morajo spoštovati in uveljaviti varovanje razglašene spomenika. Upravni organi, pristojni za nadzor in za upravno kazenski oz. kazenski pregon, morajo pri svojem delu poudarjeno preprečevati dejanja in ravnanja, ki bi ogrožala vrednote spomenika.

Stroške izdelave strokovnih osnov pokriva občina, za kar so zagotovljena sredstva v proračunu za leto 1985.

Poleg tega nastajajo večje finančne obveznosti po 20., 35. in 37. členu Zakona o naravni in kulturni dediščini, vendar smatramo, da zaradi dikcije odloka, ki določa ohranitev in varovanje obstoječega stanja, do tega ne bo prišlo.

Potrebno pa bo zagotoviti sredstva za oznake in namestitvev vseh do sedaj z odlokom razglašenih spomenikov v skladu s Pravilnikom o obliki in namestitvi oznak nepremičnih spomenikov in znamenitosti (Ur. list SRS, št. 33/85).

Na podlagi 10. člena Druženega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč (Ur. list SRS, št. 29/75) izdaja v skladu z zakonom o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč (Ur. list SRS, št. 3/75, 8/78, 33/80 in 16/84) ter 2., 3., 5., 7. in 9. člena citiranega Druženega dogovora naslednji

SKLEP

1. Udeleženci družbenega dogovora so sporazumni, da se lahko sredstva solidarnosti v skladu z zadnjo alineo 2. člena družbenega dogovora izjemoma uporabijo za odpravo posledic žlede.

2. Občini Idrija se za delno kritje škode, ki je nastala po žledu v dneh 15., 16. in 17. novembra 1984 odobri uporaba sredstev solidarnosti v višini 29,958.000,00 din.

3. Sredstva solidarnosti se ne smejo uporabiti za odpravo škode tam, kjer bi se po pogojih in predpisih o zavarovanju premoženja in oseb lahko opravilo zavarovanje pri zavarovalnih skupnostih, pa to ni bilo storjeno.

4. Če občinski organ skupščine občine Idrija nenamensko uporablja sredstva solidarnosti iz 1. točke tega sklepa, ustavi Odbor podpisnikov Druženega dogovora nadaljnje dodeljevanje sredstev in zahteva povračilo nenamensko uporabljenih sredstev.

5. Občinski organ mora Odboru občasno poročati o poteku odpravljanja posledic naravne nesreče, dolžan je podati tudi zaključno poročilo o opravljenem delu na sanaciji škode do 30. 10. 1986.

Predsednik skupščine
občine Ljubljana Vič-Rudnik
Maks Klanšek

obrazložitev

V občini Idrija je žled v dneh 15., 16. in 17. novembra povzročil škodo v gozdovih.

Ker žled v Druženem dogovoru o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč ni izrecno opredeljen kot naravna nesreča, predlaga Odbor podpisnikov podpisnikom družbenega dogovora, da v skladu z zadnjo alineo 2. člena družbenega dogovora odločijo, da se žled opredeli za naravno nesrečo, za katero se lahko uporabijo sredstva solidarnosti.

Žled je zajel približno 8.500 ha gozdov, od tega 7300 ha ali 86% v TOZD Gozdarstvo Idrija. Približno polovica te površine odpade na gozdove v zasebni lasti, medtem ko od podrte brutto lesne mase 90.420 m³ odpade na zasebnike 20.420 m³.

SGG Tolmin je takoj po žledu sprejelo ustrezne ukrepe, zlasti pa pričelo z ocenjevanjem nastale škode in spravičom lesne mase.

Ocenjevanje škode je potekalo po enaki metodologiji kot so jo uporabili že pri podobnih naravnih nesrečah v Idrijski občini 1975 in Brkinih leta 1981.

Z metodologijo so bili seznanjeni predstavniki republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Splošnega zdru-

ženja gozdarstva in Zadrufne zveze, ki so si tudi ogledali škodo takoj po nastalem žledu.

Komisija za oceno škode po elementarnih nesrečah pri Izvršnem svetu SO Idrija je na 3. seji 14. 1. 1985 obravnavala oceno škode in ugotovila, da zaradi specifičnosti in dolgoročnih posledic takšnih in podobnih škod (tudi v kmetijstvu), ni mogoče ustrezno uporabiti Navodila o notni metodologiji (Ur. list SRS, št. 17/79) in da se z ozirom na že priznani način ocenjevanja, predložena ocena smatra za strokovno dobro pripravljeno.

Iz rekapitulacije posredne in neposredne škode ter stroškov za gojitvena dela je razvidno, da v TOZD Gozdarstvo Idrija (območje občine Idrija) znaša celotna škoda 300.234 tisoč din oziroma 5,3% družbenega proizvoda v letu 1983. Značilnosti kategorij škod so opisane v oceni. Izdelava vsega podrtga lesa je pogojena tudi z izgradnjo 15 km gozdnih cest in 120 km gozdnih vlak za kar se ocenjuje, da bo potrebno 225.000 tisoč dinarjev.

Izvršni svet SO Idrija je na svoji 77. seji dne 25. 1. 1985 obravnaval oceno škode in stališča komisije ter jih v celoti sprejel.

Pristojni resorni republiški organ – Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v svojem strokovnem mnenju ugotavlja naslednje:

1. Žled je v dneh od 15. do 17. novembra 1984 zajel skupaj 7.308 ha, od tega 3.772 ha družbenih in 3.536 ha zasebnih gozdov. Pri tem je bilo izločeno iz gozdne proizvodnje skupaj 90.420 m³, od tega iglavcev 10.442 m³ in listavcev 79.978 m³. Vsi ti podatki so povzeti iz gozdnogospodarskih načrtov in kart na območju prizadetih gozdov. Nekateri elementi te analize slone na oceni in so realno postavljeni. Pričakujemo, da bo po končani sanaciji ugotovljeno, da sta bila višina lesne zaloge in površine podcenjeni, kar moramo realno pričakovati, da bodo zunanji vplivi še naprej podirali destabilizirane dele sestojev.

2. Metodologija izračunane škode, cene in struktura napadlih gozdnih sortimentov in normativi za delo slone na strokovno pravih osnovah in nanj nimamo nobenih pripomb. Ugotovimo lahko, da je bil cenilni elaborat izdelan zelo dosledno na objektivnih vhodih, ki smo jih tudi pregledali in ugotovili njihovo realnost.

3. Skupni pregled posrednih in neposrednih škod ter stroškov za gojitvena dela:

a) Posredna škoda	16,818.000 din ali 186 din/m ³
b) Povečani stroški proizvodnje	90,600.900 din ali 1002 din/m ³
c) Povečani odpadki	26,221.800 din ali 290 din/m ³
d) Stroški biološke sanacije	116,008.900 din ali 1283 din/m ³
Skupaj	249,649.600 din ali 2761 din/m ³

4. Predlaga se, da se občini Idrija odobri uporabo solidarnostnih sredstev za odpravo posledic žleda v gozdovih Idrije v višini 12% od ocenjene škode v višini 249,649.600 din, kar znaša 29,958.000 din.

PREDLOG PREDLAGATELJA

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je poročilo o poteku priprav na gradnjo in o gradnji objektov iz programa samoprispevka III. na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik po stanju 1. 10. 1985 obravnaval na 158. seji in sklenil da jo zborom občine Ljubljana Vič-Rudnik pošreduje v obravnavo in sprejem.

IZVRŠNI SVET

POROČILO

o poteku priprav za gradnjo in o gradnji objektov iz programa samoprispevka III na območju občine Ljubljana Vič Rudnik

Po odloku o uvedbi samoprispevka III za sofinanciranje gradnje objektov družbenega standarda na območju občine je v programu izgradnje predvidenih 36 objektov, od tega 13 v občini Ljubljana Vič-Rudnik in sicer 6 VVO, 3 OŠ, 3 zdravstvene objekte, 1 glasbena šola. Končana je gradnja 7 objektov: VVO Trnovo 180 mest, VVO Ig 100 mest, prizidek k OŠ Trnovo, prizidek k OŠ Bičevje, zdravstvena postaja z lekarno Velike Lašče, dvonamenski objekt Bonifacija (5 oddelkov VVO, 5 oddelkov OŠ) in glasbena šola. V zaključni fazi izgradnje je VVO Brdo (80 mest), pričetek gradnje pa je na objektu OŠ Kolezija (16. odd.). V pripravi za gradnjo so trije objekti: VVO Lavrica (80 mest), zdravstvena postaja Škofljica in Mladinsko klimatsko zdravilišče Rakitna. Zaradi spremenjenega terminskega plana gradnje objektov iz programa samoprispevka III (7. seja skupščine samoprispevka III z dne 20. 12. 1984) in zanima gradnje soseske Grba je tudi zamik gradnje VVO Viško polje v naslednje srednjeročno obdobje.

Ob sami pripravi objektov, ki so se gradili na območju naše občine so se pojavljali številni problemi tako pri pridobivanju, pripravi in opremljenosti zemljišč kot pri pripravi projektne dokumentacije. V primerjavi z drugimi ljubljanskimi občinami je območje naše občine najbolj zahtevno, saj je bilo večino rezerviranih zemljišč za gradnjo objektov nedokupljenih in komunalno neopremljenih. Zato so že v začetku leta 1982 stekla vsa potrebna dela za pridobitev zemljišč. V vseh gradbenih fazah smo imeli vrsto pritožb, ki so zelo zaviralno vplivale na izvajanje programa gradnje objektov in predstavlja pomemben razlog za zamude vzrokov po terminskem planu. Pogojevale so vrsto sestankov z občani, da bi dosegli sporazumne rešitve in s tem čim manjše zamike posameznih faz. Nova zakonodaja iz leta 1985 pa je še bolj odprla možnosti uveljavitve interesa občanov pri pridobivanju zemljišč.

Zaradi številnih zamud, do katerih je zaradi tega prišlo, je komite za družbene dejavnosti dal pobudo organom samoprispevka III, da prikažejo vpliv te problematike na podražitve objektov in na podlagi tega tudi predlagajo spremembe v zakonodaji, ki bi omogočile hitrejšo gradnjo družbeno pomembnih objektov.

Ugotavljamo namreč, da pri gradnji le-teh objektov privatni interese pretehta družbenega.

Hkrati so tekle aktivnosti za gradnjo vseh potrebnih komunalnih vodov, ki pa so tudi terjale veliko naporov in usklajevanja zaradi nedorečenosti finančnih virov. To velja zlasti za MKZ Rakitna (vodovod), za VVO Brdo (kanalizacija in meteorna voda) ipd. V vse to se je aktivno vključil izvršni svet občine. Sklenitev samoupravnega sporazuma o gradnji komunalne infrastrukture za objekte samopriskevka III med skupnostjo samopriskevka III in Zvezo komunalnih skupnosti v Ljubljani namreč ni uspela.

Tudi priprave vse potrebne dokumentacije za gradnjo objektov ne glede na letnico začetka gradnje iz odloka so tekle že od leta 1982. Tako je bilo moč nadomestiti izpadle objekte z drugimi, čeprav predvidenih za gradnjo v kasnejših letih tega srednjeročnega obdobja (prizidka OŠ Trnovo in OŠ Bičevje). Ne glede na pospešeno vodene aktivnosti je prišlo do večjih zamikov pri gradnji šestih objektov iz območja naše občine. Zaradi kasnitve gradnje vodovoda je bila zamaknjena adaptacija MKZ Rakitna. Iz programa stanovanjske gradnje je izpadla gradnja soseske VS-6 Grba, na katero je komunalno vezana gradnja VVO Viško polje. Zaradi dolgotrajnih dogovarjanj z mejaši je prišlo do nekaj mesečnih zastojev pri pripravi projekta glasbene šole. Spremenjeni finančni pogoji, prekinitve projektantske pogodbe in pritožbe občanov so razlog za zamik gradnje OŠ Kolezija, pritožbe občanov pa za gradnjo ZP Škofljica. Tudi nov predpis, ki zahteva priključitev objektov na mestnem območju na plinovod je povzročil določene zamike v dokončanju izgradnje posameznih objektov in povzročil, da so »čiste lokacije« t. j. odključene in komunalno opremljene postale problematične.

Pri reševanju vse navedene problematike so aktivno sodelovali tudi gradbeni odbori v krajevnih skupnostih in operativni odbor občine za pripravo objektov iz programa samopriskevka III.

Gradnja oz. priprave na gradnjo po posameznih še nezgrajenih objektih pa poteka tako:

1. VVO Brdo (80 mest v gradnji):

Projektantska organizacija in izvajalec gradbenih del Marles Maribor.

Na podlagi urejene gradbene dokumentacije izvajanje gradbenih del ne poteka po terminskem planu in je predvideno dokončanje gradnje objekta do konca leta 1985, ne pa oktobra 1985 kot je po terminskem planu. Vprašljiva je tudi pravočasna izgradnja sekundarne fekalne in meteorne kanalizacije, na katero bo možno priključiti VVO, ker se je zaradi spremenjenih bančnih pogojev porušila finančna konstrukcija. Potekajo aktivnosti za zagotovitev ustreznih pogojev, da bi omogočili pričetek dejavnosti VVO z dokončanjem gradnje objekta.

2. VVO Lavrica (80 mest, objekt v pripravi):

Projektantska organizacija: Investbiro Koper

Izdelan in potrjen je idejni projekt. Sporazumen odkup zemljišča v pretežni večini ni bil izvedljiv, zato smo pristopili takoj po izdaji lokacijske dokumentacije dne 24. 5. 1985 k postopku razglasitve. Dne 30. 9. 1985 je bilo izdano lokacijsko dovoljenje. Po pravnomočnosti le-tega sledi izdelava glavnega projekta. Terminski plan, ki predvideva pridobitev gradbenega dovoljenja 15. 9. 1985, dokončanje gradnje pa 15. 7. 1986, je močno prekoračen. Začetek gradnje, pod pogojem, da na lokacijsko odločbo ne bi bilo pritožb, je bil predviden 1. 3. 1986, dokončanje gradnje objekta, pa do konca leta 1986. Ker pa je na lokacijsko odločbo prispela pritožba, je rok pričetka gradnje odvisen od možnosti sporazumnega dogovora.

3. OŠ Kolezija (16 učilnic, objekt v gradnji):

Projektantska organizacija: Arhitekturni biro Ljubljana, Izvajalec gradbenih del: Ingrad Celje.

Intenzivno so potekali razgovori za sporazumno razrešitev dveh tipskih montažnih hiš stoječih na funkcionalnem zemljišču OŠ. Sklenitev pismenega sporazuma in tudi izselitev je bila realizirana v enem primeru in sicer za objekt, katerega izpraznitev je pogojevala pričetek gradnje. Pri gradnji objekta je prišlo do precejšnjih časovnih zamikov gradnje od prvotnega terminskega plana (po odloku leto 1983) zaradi pritožb občanov v vseh fazah in prekinitve projektiranja s prvotno projektantsko organizacijo.

Lokacijska odločba po pritožbenem postopku je bila izdana 18. 4. 1985. Izdelana in potrjena sta glavni projekt in investicijski program ter pridobljeno gradbeno dovoljenje. Izbran je bil izvajalec gradbenih del, ki je z deli pričel prve dni septembra. Po terminskem planu za objekte v pripravi za gradnjo je rok dokončanja 1. 8. 1986.

4. ZP Škofljica (objekt v pripravi):

Projektantska organizacija: SGP Grosuplje.

Pripravljene so programske osnove. Izdelan in potrjen je idejni projekt in lokacijska dokumentacija. Na Vrhovnem sodišču je bila v začetku oktobra rešena tožba stranke v korist družbe in je zemljišče pravnomočno pridobljeno. S tem so dani pogoji za nadaljevanje aktivnosti za pričetek gradnje objekta v letu 1986.

5. MKZ Rakitna (objekt v pripravi):

Projektantska organizacija: Biro 71 Domžale

Izdelane in potrjene so programske osnove in idejni projekt. Po terminskem planu je rok za lokacijsko dovoljenje 15. 7. 1985, za gradbeno dovoljenje 10. 10. 1985 ter dokončanje adaptacije 15. 1. 1987. Zakasnitev je nastala predvsem zaradi kasnitve izdelave sanacijskih predlogov glede na analizo seizmične odpornosti. V oktobru bo izveden razpis za pridobitev izvajalca gradbenih del. Po novem terminskem planu naj bi se nujna sanacijska dela na objektih, ki še ostanejo, začela že konec tega leta, adaptacije in novogradnje ostalih pa marca 1986.

GRAFIČNI PRIKAZ POTEKA PRIPRAV IN GRADNJE OBJEKTOV PO STANJU 1.10.1985

O B J E K T I št.	Letnica * pričetka grad.		O P R A V L J E N E F A Z E D E L A									Upor. dovol.
	po od- loku	po spr. templ.	PO	IP	LD	prid. zem.	lok. odl.	inv. progr.	PGD	grad- nja	teh. preg.	
1. VVO Trnovo	1982	1983										15.1.85
2. VVO IG	1983	1983										2.10.84
3. VVO BONIFACIJA	1982	1983										5.9.85
4. VVO BRDO	1983	1983										
5. VVO VIŠKO POLJE	1983	1987										
6. VVO LAVRICA	1985	1984										
OSNOVNOŠOLSKI												
7. OŠ TRNOVO	1985	1983										4.10.84 za objekt 17.10.84 za kotlovnico
8. OŠ BIČEVJE	1985	1983										16.9.84
9. OŠ KOLEZIJA	1983	1985										
10. GLASBENA ŠOLA	1982	1983										
ZDRAVSTVENI												
11. ZP VELIKE LAŠČE	1983	1983										2.4.85
12. ZP ŠKOPLJICA	1985	1986										
13. MKZ RAKITNA	1982	1985										

LEGENDA: PO = programske osnove, IP = idejni projekt, LD = lokacijska dokumentacija, PGD = projekt za gradbeno dovoljenje

* Pod letnico pričetka gradnje sta navedeni dve in sicer letnica iz Odloka o uvedbi samo-prispevka ... (Uradni list SRS, št. 36/81) ter sedaj veljavni terminski plan

priporobe podane na delovni osnutek samoupravnega sporazuma je upoštevati in predložiti tak predlog, ki bo sprejemljiv za vse krajevne skupnosti ter pri tem upoštevati, da strokovna dela za potrebe KS naj bi opravljale strokovne službe tako občinskega upravnega organa kakor SIS, dosledno izpeljati organizacijo dela ter delo postaviti na ekonomske osnove.

Na tako podane predloge že na samem programu kakor tudi v nadaljnjih individualnih razgovorih s posameznimi krajevnimi skupnostmi je delovna skupnost analizirala predloge in pripombe ter pripravila dopolnjeni samoupravni sporazum z obrazložitvijo.

V tako pripravljene gradivo je bilo podrobneje obdelano besedilo tretjega odstavka 4. člena SaS, ki govori, da se opravila za delovno skupnost opravljajo v okviru služb upravnih organov, na način, ki je določen s posebnim SaS med IS ter KS.

Povdariti je treba, da se je že od vsega začetka predvidevalo postopen prenos opravil in sicer od opravil za delovno skupnost v I. fazi do prenosa finančno računovodskih del v II. fazi, ki naj bi bil postopoma opravljen do konca leta 1985 s tem, da bi se poslovanje v letu 1986 odvijalo že v okviru nove organiziranosti.

Tako opravljeno gradivo je strokovna služba sekretariata izvršnega sveta dne 23. novembra 1984 poslala vsem KS z željo, da predloženo gradivo ponovno obravnavajo in do teh vprašanj zavzamejo svoja stališča ter pismo podajo pripombe.

Zbori skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik so na junijski seji zborov obravnavali financiranje krajevnih skupnosti v letu 1984 ter na osnovi predloženega gradiva sprejeli pobude IS glede nadaljnje organiziranosti delovne skupnosti krajevnih skupnosti in sicer:

- potrebno je izpeljati do 31. 12. 1985 ustanovitev ene delovne skupnosti delavcev, zaposlenih v KS,

- izpeljati načelo združevanja del in nalog, predvsem tam, kjer obstajajo za to pogoji, s tem pa bi se zmanjšalo število pogodbenih del ter racionalizirala poraba sredstev,

- uveljaviti enotne kriterije in merila za vrednotenje del in nalog, ki se opravljajo za potrebe IS in vskladitve njihovih OD.

Povratne informacije o pristopu, odnosno k načelnemu pristanku za ustanovitev delovne skupnosti so dokaj neugodne. Krajevne skupnosti so bile večkrat opozorjene na načelno opredelitev do tega vprašanja. Ta opozorila so se nanašala predvsem na krajevne skupnosti, katere se še niso opredelile do vprašanja ustanovitve ob vsakokratnih obiskih v krajevnih skupnostih. Konkretnjših rezultatov ni bilo, kar je razvidno tudi s priloge.

3. RAZPRAVA V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

V zvezi z ustanovitvijo delovne skupnosti so potekale razprave tekom celega leta 1985. O tej problematiki je razpravljalo tudi predsedstvo OK SZDL, katero je apeliralo na krajevne konference SZDL, da naj skupno s sveti KS proučijo problematiko ter na osnovi proučitve naj se skupno opredelijo do vprašanja ustanovitve delovne skupnosti.

Tudi ožja delovna skupina je obravnavala tozadevno problematiko ter se opredelila, da ne bo nadaljevala z nadaljnjo pripravo za ustanovitev delovne skupnosti, dokler se ne bo vsaj 50% krajevnih skupnosti pozitivno opredelilo za ustanovitev delovne skupnosti. Da je bilo stališče ožje delovne skupine pozitivno, vsekakor potrjuje priložena priloga, iz katere je razvidno, koliko krajevnih skupnosti je do 24. septembra 1985, obravnavalo predmetno problematiko in kakšne odločitve so sprejeli.

Na pobudo Izvršnega sveta je občinska konferenca SZDL ponovno pozvala predstavnike krajevnih konferenc SZDL ter predstavnike krajevnih skupnosti, ki se niso opredelile do vprašanja ustanovitve delovne skupnosti, podajo svoja stališča. Razprava je pokazala, da načelnih nasprotovanj ni, vendar je še vrsta nedorečenih zadev, vsled katerih se krajevne skupnosti ne morejo odločiti.

4. ZAKLJUČEK

S pripravami za ustanovitev delovne skupnosti naj se nadaljuje, vzorec organiziranosti pa naj bo rezultat individualnih odnosov v vseh krajevnih skupnostih.

Razgovori v krajevnih skupnostih naj bi vsebovali:

- organiziranost delovne skupnosti v skladu s pozitivno zakonodajo,

- potek odnosov med delovno skupnostjo in krajevno skupnostjo,

PREDLOG IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je informacijo o pristopu k Samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi skupnosti krajevnih skupnosti obravnaval na 159. seji in jo posreduje predsedstvu skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik v odločitev glede uvrstitve na dnevni red seje skupščine občine v novembru.

IZVRŠNI SVET

INFORMACIJA

o pristopu k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi enotne delovne skupnosti krajevnih skupnosti

I. UVOD

V okviru izvršnega sveta Skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je že dalj časa prisotna misel o ustanovitvi enotne delovne skupnosti delavcev zaposlenih v krajevnih skupnostih. Akcija kot taka je imela tudi vsestransko podporo, vendar do njene realizacije ni prišlo vsled različnih pogledov na tako organiziranost.

2. PREGLED AKTIVNOSTI TER URESNIČEVANJE ZAMISLI

Ponovna razprava o ustanovitvi enotne delovne skupnosti je potekala v letu 1984, z željo, da se poenoti tako poslovanje v krajevnih skupnostih kakor tudi organiziranost ter priprava in sprejem posameznih aktov.

V ta namen je bil ta razgovor s predsedniki skupščin ter svetov krajevnih skupnosti dne 18. oktobra 1984, pripravljena in podana informacija o ustanovitvi delovne skupnosti delavcev zaposlenih v krajevnih skupnostih z željo, da krajevne skupnosti proučijo predmetno problematiko ter podajo svoje poglede in stališča do take organiziranosti.

Informacija za ta razgovor je bil tudi predložen delovni osnutek samoupravnega sporazuma (SaS), ki v globalu opredeljuje tako naloge kakor tudi obveznosti krajevnih skupnosti do podane organiziranosti.

Že sama razprava na razgovoru je izoblikovala predloge, ki naj bi se upoštevali pri pripravi osnutka samoupravnega sporazuma o ustanovitvi delovne skupnosti krajevnih skupnosti in sicer:

- organizacija skupnosti ne sme biti sama sebi namen, namreč videti se morajo prednosti. S tako organizacijo se ne sme podaljševati takozvana birokracija,

- stroški delovanja skupnosti ne smejo presegati stroškov, katere že imajo sedaj KS pri svojem poslovanju,

- obdelati je tehnologijo poslovanja tako delovne skupnosti kakor tudi poslovanja krajevne skupnosti,

- pri ustanovitvi delovne skupnosti krajevne skupnosti bomo dosegli enotnejše nagrajevanje delavcev, katero je danes zelo nedorečeno,

- delovna skupnost zagotavlja boljšo socialno varnost delavcev, zaposlenih v krajevnih skupnostih, za katero vemo, da je dosedaj zelo vprašljiva,

- dogovori o tehnologiji dela na vseh področjih,
- viře in višino stroškov delovanja delovne skupnosti.

PREGLED OPREDELITVE KRAJEVNIH SKUPNOSTI DO USTANOVITVE DELOVNE SKUPNOSTI KS

24. 9. 1985

Krajevna skupnost	opredelitev		
	za	proti	ni odgovora
1. Barje	+		
2. Brdo		+	
3. Brezovica		+	
4. Črni vrh	+		
5. Dobrova			+
6. Galjeviča			+
7. Golo		+	
8. Horjul			+
9. Ig			+
10. Iška vas	+		
11. Kolezija			+
12. Kozarje	+		
13. Krim			+
14. Lavrica			+
15. Malči Belič		+	
16. Milan Česnik			+
17. Murgle			+
18. Notranje Gorice			+
19. Peruzzi			+
20. Pijava Gorica			+
21. Polhov Gradec			+
22. Preserje	+		
23. Rakitna			+
24. Rakova jelša	+		
25. Rob			+
26. Rožna dolina			+
27. Rudnik		+	
28. Stane Sever		+	
29. Škofljica	+		
30. Trnovo	+		
31. Tomišelj			+
32. Turjak			+
33. Velike Lašče			+
34. Vič	+		
35. Vnanje Gorice			+
36. Vrhovci			+
37. Zeleni Log	+		
38. Želimlje	+		

STALIŠČE IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

1. Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je na 158. seji dne 16/10-1985 obravnaval in sprejel informacijo o stanju priprav na proslavo 400-letnice smrti Primoža Trubarja in 150-letnice rojstva Josipa Stritarja in ugotavlja, da je predvsem v zadnjih mesecih izjemno veliko narejenega na tem področju in kaže ob nadaljnjem močnem angažiranju vseh dejavnikov, da se bodo objekti pravočasno in celovito pripravili za proslavo 400-letnice smrti Primoža Trubarja in 150-letnici rojstva Josipa Stritarja.

2. Izvršni svet podpira predlog zbiranja sredstev, vendar meni, da je možno le ob močnem angažiranju in predvsem ob prostovoljnih osebnih prispevkih delavcev oz. občanov. Izvršni svet podpira predlog, da se zagotovijo sredstva iz kulturne skupnosti Ljubljane in Slovenije.

3. Izvršni svet meni, da je treba kljub vsemu v okolici urediti gostinsko ponudbo na nivoju ustrezne kakovosti ponudbe, kar je treba zagotoviti tudi s soglasjem KS Velike Lašče.

4. Izvršni svet predlaga, da se kratka informacija o celotni obravnavani akciji objavi v delegatski prilogi, s tem, da se kompletno javnost z njo seznanji v glasilu naša komuna.

IZVRŠNI SVET

INFORMACIJA

o stanju priprav na proslavo 400-letnice smrti Primoža Trubarja in 150-letnice rojstva Josipa Stritarja

V letu 1986 (dne 29. junija) bo minilo 400 let, kar je umrl oče slovenske književnosti Primož Trubar. Bil je eden najodločnejših borcev za novo, bolj človeško podobo sveta od srednjeveškega mračnjaštva. Eno izmed sredstev njegovega boja je bila knjiga. Bil je prvi, ki je napisal slovensko knjigo in s tem položil temelje slovenske književnosti. S svojimi knjigami in z vsem svojim delovanjem je premagoval pokrajinsko razcepljenost na slovenskem ter razvijal prve oblike slovenske narodne zavesti. Zgradil je temelje slovenskega šolstva in slovenske kulture sploh. Bil pa je tudi prvi, ki je doumel usodno povezanost Slovencev z južnimi Slovani.

Dne 6. marca 1986 pa bomo praznovali 150-letnico rojstva Josipa Stritarja, pesnika, pisatelja, kritika in slovstvenega vzgojitelja. Slovensko kulturo je poskušal evropeizirati, ustvaril je slovensko estetsko kritiko, predvsem pa utrdil slovenski jezik v javni rabi.

Oba pomembna moža slovenske književnosti in kulture sta bila rojena v okolici Velikih Lašč, na Rašici in na Podsmreki, kjer bodo v glavnem tudi potekale proslave njunih obletnic.

Za ustrezno obeležitev obletnic velikih mož in njunih del sta leta 1983 RK SZDL Slovenije in MK SZDL Ljubljane na pobudo OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik imenovali Odbor za obeležitev 400-

letnice smrti Primoža Trubarja in 150-letnice rojstva Josipa Stritarja, ki je po obširni razpravi in v sodelovanju z najrazličnejšimi kulturnimi ustanovami izoblikoval program, ki bo potekal od marca do junija 1986. Predlog programa vsebuje otvoritev Stritarjeve spominske sobe v Levstikovem domu v Velikih Laščah, slavnostno predstavo Stritarjeve drame »Logarjevi« v izvedbi KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč, počastitev 150-letnice Stritarjevega rojstva na Podsmerkí ob obnovljeni Stritarjevi kašči, simpozij o Josipu Stritarju in njegovem pomenu za sodobno slovensko kulturo, otvoritev spominskega parka na Rašici s »Trubarjevim mlinom« kot Trubarjevim spominskim muzejem, igro o Trubarju v izvedbi KUD Primož Trubar, televizijsko nadaljevanko o Primožu Trubarju, simpozij o kulturno-zgodovinskem pomenu Primoža Trubarja, izdajo pisem Primoža Trubarja, Trubarjevega berila, monografije o Primožu Trubarju, monografije za mladino in monografije o Trubarjevem svetovnem nazoru ter počastitev Trubarjevega spomina na njegovem grobu v Deringenu, ZR Nemčija.

Še večji poudarek pa je Odbor namenil obnovitvenim posegom na Trubarjevi Rašici. Dela že intenzivno potekajo. Program objektov je v glavnem dorečen. Mlin kot osrednji objekt, kjer bo Trubarjeva spominska zbirka, stara žaga venecianka in kozolec bodo tvorili zaključno celoto kulturno-zgodovinskega spomenika. V preteklem letu je občina Ljubljana Vič-Rudnik sprejela tudi odlok o zaščiti celotne vasi Rašica. Izvršni svet občine Ljubljana Vič-Rudnik je obravnaval to informacijo in ugotovil, da bi morali ponovno razmisliti o že podanem predlogu, da bi v kompleksu uredili tudi manjši gostinski lokal, ki bi bil namenjen predvsem obiskovalcem tega kraja. Zaveda se namreč, da na tem območju doslej ni podobnega lokala.

V bližnji Podsmreki pa bo na novo urejena Stritarjeva kašča, v kulturnem domu v Velikih Laščah pa opremljena Stritarjeva spominska soba.

Pri ureditvi spominskega kompleksa sta že zagotovili velik del finančnih sredstev Kulturna skupnost Slovenije in Ljubljanska kulturna skupnost za sam odkup mlina. Z izredno zavzetostjo in prostovoljnim delom krajanov Velikih Lašč in Rašice ter delovnih kolektivov na tem območju pa je že veliko storjenega. Vsak doslej vložen dinar so obogatili s prostovoljnim delom. Po oceni je doslej v obnovitvena dela vloženo že 20 milijonov dinarjev.

Zaradi težkih gospodarskih razmer, v katerih se nahajamo, se zavedamo, da bomo lahko kulturno dolžnost, ki jo čutimo do Primoža Trubarja in Josipa Stritarja in s tem do vse slovenske kulture, izpolnili le s pomočjo vseh Slovencev doma, v zamejstvu in v tujini. Zato je odbor za počastitev 400-letnice smrti Primoža Trubarja in 150-letnice rojstva Josipa Stritarja sklenil, da se bo obrnil na slovensko javnost za pridobitev sredstev predvsem na prostovoljni bazi. Pri tem naj bi sodelovale delovne organizacije materialne in nematerialne dejavnosti, družbenopolitične organizacije in skupnosti ter samoupravne interesne skupnosti, obrtniki in združeni kmetje. V akcijo so se vključili tudi naši zdomci. Po predračunih bo ureditev kompleksa veljala okrog 40 milijonov dinarjev, pri čemer bosta tudi nadalje v okviru možnosti sodelovali kulturni skupnosti Slovenije in Ljubljane.

Odbor za proslavo je sklenil, da prevzame vlogo izvajalca celotnega programa Krajevna skupnost Velike Lašče in da se sredstva zbirajo na njenem računu 50101-645-62158 – KS Velike Lašče – »ZA KULTURO«.

Delegatsko gradivo izhaja v okviru občinskega glasila SZDL Ljubljana Vič-Rudnik Naša komuna. Gradivo pripravlja za tisk sekretariat skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik.
Tisk: Tiskarna ČGP »Delo« – Po mnenju sekretariata za informacije izvršnega sveta SRS je Naša komuna oproščena prometnega davka.

NASA KOMUNA

glasilo ok szdl ljubljana vič-rudnik

številka 9 a

5. november 1985

delegatsko gradivo

**SREDNJA ŠOLA ZA RAČUNALNIŠTVO, FAKULTETA
ZA ELEKTROTEHNIKO IN INŠTITUT JOŽEF STEFAN
PREDLAGAJO DELEGATOM:**

INFORMACIJO

O NEKATERIH DRUŽBENOEKONOMSKIH VIDIKIH UVAJANJA INFORAMCIJSKE TEHNOLOGIJE IN USTREZNIH SISTEMOV

Delegati bodo to gradivo obravnavali na seji skupščine, ki bo v četrtek, 21. novembra, ob 13. uri v prostorih Fakultete za elektrotehniko.

LJUBLJANA, OKTOBER 1985

Skupno zasedanje

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST LJUBLJANA VIČ- RUDNIK

Številka: 06-1/82
Datum: 4/11-1985

VABILO

Na podlagi 173. in 189. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. l. SRS, št. 2/78 in 35/81) in 50. in 70. člena poslovnika skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik (Ur. l. SRS, št. 1/79)

sklicujeva

skupno zasedanje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti, družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik ter skupščine občinske izobraževalne skupnosti, ki bo

v četrtek, 21. novembra 1985 ob 13. uri v prostorih Fakultete za elektrotehniko, Ljubljana Tržaška c. 25.

V sprejem predlagava naslednji
DNEVNI RED:

– Informacija o nekaterih družbenoekonomskih vidikih uvajanja informacijske tehnologije in ustreznih sistemov.

Predsednik skupščine

Predsednik skupščine

občinska izobraževalna skupnosti

občine Ljubljana Vič-Rudnik

Ljubljana Vič-Rudnik

Maks Klanšek, l.r.

Milan Stebernak, l.r.

NAMEN INFORMACIJE

V pričujoči informaciji o nekaterih družbenoekonomskih vidikih uvajanja informacijske tehnologije in ustreznih sistemov bomo obravnavali:

- pomen družbenega sistema informiranja in nekatere probleme računalniško zasnovanih informacijskih sistemov;
- mesto in vlogo informacijskega sistema v organizacijah združenega dela kot poslovnem sistemu;
- smeri razvoja informacijske tehnologije in dolgoročno orientacijo v vzgoji in izobraževanju,
- nekatere družbenoekonomske vidike uvajanja robotizacije,
- zasnovo razvoja Srednje šole za računalništvo,
- vlogo znanstveno raziskovalnih institucij z območja občine Ljubljana Vič-Rudnik pri uvajanju informacijske tehnologije in ustreznih sistemov na območju občine.

Družbeni sistem informiranja in nekatere probleme računalniško zasnovanih informacijskih sistemov bomo obravnavali predvsem zato, da bi prikazali družbena prizadevanja za njegovo uveljavitev ter prepreke za hitrejšo uveljavljanje dogovorjenih načel in sprejetih predpisov ter opozorili na nekatere bolj ali manj znane probleme, ki neposredno ali posredno zadevajo tako imenovano informacijsko kulturo, kamor sodi tudi vzgoja in izobraževanje računalniških delavcev. Pri tej obravnavi seveda nimamo ambicij, da bi tako obsežno snov obravnavali celovito, popolno in podrobno, temveč se bomo orientirali samo na pglavitne aspekte in probleme družbenega sistema informiranja, ki so sicer podrobneje obdelani v nešteti člankih, razpravah in sestavkih in obravnavani na simpozijih, posvetovanjih in seminarjih o tovrstni tematiki.

Mesto in vlogo informacijskega sistema v organizacijah združenega dela kot poslovnem sistemu bomo obravnavali, seveda tudi na kratko, zato, da bi prikazali medsebojno odvisnost in povezanost izvajalnega, upravljalnega in informacijskega sistema. Poleg tega želimo opozoriti na različne možnosti uporabe informacijske tehnologije v organizacijah združenega dela, na vlogo in pomen znanja v sodobnem informacijskem načinu proizvodnje ter prikazati doseženo stopnjo razvoja informacijskih sistemov v naših organizacijah združenega dela.

Kar smo zapisali glede družbenega sistema informiranja in nekaterih problemov računalniško zasnovanih informacijskih sistemov, naj velja tudi za obravnavo smeri razvoja informacijske tehnologije in dolgoročne orientacije v vzgoji in izobraževanju. Zadovoljiti se bomo morali le s kratkim prikazom dosežene stopnje razvoja informacijske tehnologije in s prikazom nujnega upoštevanja teh dosežkov v dolgoročni orientaciji v vzgoji in izobraževanju.

Zasnova dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000, ki v različnih komponentah bolj posredno kot neposredno vključuje tudi razvoj informacijske tehnologije ter orientacijo v vzgoji in izobraževanju, bo lahko v pričujoči informaciji predvsem orientacija za razvoj informacijske tehnologije.

Obravnava nekaterih družbenoekonomskih vidikov uvajanja robotizacije v tej informaciji bo potrdila, da gre za medsebojno povezanost in odvisnost procesov uvajanja informacijske tehnologije (računalništva, informatike in telematike) in robotizacije. Tako uvajanje informacijske tehnologije kot robotizacije moramo obravnavati kot novo tehnološko revolucijo, ki mora prežeti celotno gospodarsko in družbeno življenje pri nas. Zato bi bila informacija pomanjkljiva, če bi obravnavali samo družbenoekonomske vidike uvajanja informacijske tehnologije.

V nadaljevanju bomo v informaciji prikazali obstoječe pogoje delovanja Srednje šole za računalništvo ter se posebej zadržali pri prostorskih problemih, ki so pri tako velikem številu učencev in zahtevnem vzgojno izobraževalnem programu postali resna ovira za kvaliteten pouk. Podali bomo tudi zasnovo razvoja šole, ki naj bi s pridobitvijo novih prostorov in računalniške opreme postala tudi izobraževalni center za računalništvo za že zaposlene delavce. Zasnovo razvoja šole bomo prikazali z vidika nujne prostorske razširitve šole in predvidenih finančnih sredstev ter z vidika ustrezne kadrovske zasedbe šole na osnovi že izdelanega idejno programskega načrta.

Na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik ima svoje sedeže več kot 50% vseh znanstveno-raziskovalnih institucij v Sloveniji. To je vsekakor izredna koncentracija znanstveno raziskovalnega kadra na območju ene občine in normalno bi bilo pričakovati, da bi bilo več znanstveno raziskovalnih delavcev kot doslej vključenih v reševanje problemov organizacij združenega dela, pa tudi drugih organizacij na območju občine. Tesnejše sodelovanje proizvodnih organizacij združenega dela, pa tudi drugih organizacij z znanstveno raziskovalnimi institucijami je v pogojih uvajanja informacijske tehnologije in ustreznih sistemov kategorični imperativ, ker brez potrebnega ustreznega znanja se ne bo dalo kaj dosti storiti. Prav na to sodelovanje želimo opozoriti v tej informaciji in spodbuditi interes na eni kot na drugi strani. Pri reševanju problemov, ki jih bo navrgel proces uvajanja informacijske tehnologije in ustreznih sistemov morajo odigrati nekatere znanstveno raziskovalne institucije odločilno vlogo.

1. POMEN DRUŽBENEGA SISTEMA INFORMIRANJA IN NEKATERI PROBLEMI RAČUNALNIŠKO ZASNOVANIH INFORMACIJSKIH SISTEMOV

Celovita obravnava družbenega sistema informiranja bi preseгла okvirno zasnovo te informacije. Pomen družbenega sistema informiranja pa najbolj zgovorno izpričujejo: Ustava SFRJ, Zakon o združenem delu, Resolucija o temeljnih družbenega sistema informiranja (sprejeta v Skupščini SFRJ 16/5-1979), Zakon o temeljnih družbenega sistema informiranja in o informacijskem sistemu federacije iz leta 1981 ter republiški Zakon o družbenem sistemu informiranja iz leta 1983, da ne navajamo še drugih predpisov pristojnih družbenih organov.

Družbeni sistem informiranja je v 75. členu Ustave SFRJ takole opredeljen: »Z družbenim sistemom informiranja se zagotavlja usklajeno evidentiranje, zbiranje, obdelava in izkazovanje podatkov in dejstev, ki so pomembna za spremljanje, planiranje in usmerjanje družbenega razvoja ter dostopnost informacij o teh podatkih in dejstvih.

Dejavnosti na področju družbenega sistema informiranja so posebnega družbenega pomena.«

V Resoluciji o temeljnih družbenega sistema informiranja je med drugim zapisano: »Družbeno informiranje je eden bistvenih elementov za nadaljnjo demokratizacijo družbenoekonomskih in političnih osnov, t.j. za uresničevanje ustavnih pravic delovnih ljudi in občanov kot samoupravljalcev. Uresničevanje pravic do resničnih, popolnih in pravočasnih podatkov in informacij, ki so potrebni za samoupravno odločanje, je eden glavnih pogojev za uresničevanje z Ustavo SFRJ zajamčenih svoboščin in pravic človeka in občana.«

Že ti dve izvorni formulaciji v dovoljeni meri in celovito opredeljujejo izjemno družbeno pomembnost družbenega sistema informiranja. Zato menimo, da bi bilo odveč, če bi navajali še druge določbe, ki govorijo o pomenu družbenega sistema informiranja.

Problemov računalniško zasnovanih informacijskih sistemov je seveda veliko in naš namen ni, da bi jih naštevati, še manj pa, da bi jih v celoti obravnavali. Omejili se bomo le na nekatere, ki nam bodo osvetlili orientacijo pri zasnovi razvoja Srednje šole za računalništvo.

Eden od problemov je vsekakor naše absolutno in relativno tehnološko zaostajanje za industrijsko razviti državi. In gospodarska kriza pri nas, ki je obenem tudi družbena, je predvsem posledica tehnološkega zaostajanja na vseh ravneh. Če je to tako, in tako je, potem se iz krize ne bo mogoče izkupati, ne da bi se povzpeli na višji tehnološki nivo. Ta višji tehnološki nivo pa

vključuje računalniško tehnologijo kot bistveno in dominantno komponento v sodobni proizvodnji in njenem vodenju. Ob tej ugotovitvi se je treba ne samo zamisliti, temveč predvsem in naglo, pa seveda vsestransko pretehtano ukrepati, kajti tehnološko zaostajanje pomeni tudi ekonomsko zaostajanje z vsemi negativnimi učinki in posledicami za družbeni razvoj v celoti. Ekonomskega razvoja ni več mogoče zagotavljati samo s povečevanjem vložkov dela in kapitala, ne da bi sorazmerno hitreje povečevali delež in vlogo znanja. Minili so torej časi, v katerih je bil ekonomski razvoj pogojen s čedalje večjim izcejanjem znoja. Dominirati je začelo znanje, ki se pa mora uveljaviti zlasti v naslednjih treh smereh:

- v uvajanju novih proizvodnih tehnologij, ki bodo zahtevale manj energije in manj živega dela, ter bodo zato varčnejše in učinkovitejše,

- v hitrejšem razvoju novih proizvodov, s katerimi bo mogoče nadomeščati stare, pri katerih je življenjska doba čedalje krajša,

- v uveljavljanju bolj racionalnih sistemov upravljanja in vodenja, bolj preciznih sistemov proizvodnih in družbenih regulativov in na ta način v sproščanju obsežnega deleža »družbene režije« v korist informacijskih sistemov, ki v perspektivi omogočajo tudi boljše obvladovanje družbenega razvoja v celoti.

Absolutno in relativno tehnološko in ekonomsko zaostajanje za industrijsko razviti deželami, ki se reflektira tudi v zaostajanju računalniške tehnologije, je vsekakor poglobljen problem, s katerim se srečujemo in s katerim se bodo morali spopasti vsi obstoječi in potencialni nosilci računalniško zasnovanih informacijskih sistemov in najodgovornejši subjekti družbenega sistema informiranja.

Drugi problem, ki je v neposredni zvezi z ravnokar obravnavanim, je, kako vpeljati sodobno tehnologijo v proizvodne in druge procese. Natančneje bi problem opredelili, če bi se vprašali, kako se lotiti vpeljave sodobne tehnologije v proizvodne in druge procese. Pri vsakem uvajanju računalniško zasnovanega informacijskega sistema potrebujemo poleg potrebnih sredstev predvsem dvoje izhodišč:

- živo znanje in
- pripravljenost in sposobnost za nov način organizacije.

Da nam živega znanja primanjkuje, ne bi bilo težko dokazati. Kot smo ugotovili, da zaostajamo v tehnologiji, moramo ugotoviti, da zaostajamo za industrijsko razviti deželami tudi v živem znanju. Toda bolj kot to dejstvo je zaskrbljujoče prepričanje, da pomanjkanje živega znanja ni problem in da še ni najnujnejše spremeniti obstoječe.

Računalniško zasnovani informacijski sistemi potrebujejo za lastno funkcioniranje ustrezno usposobljene delavce – strokovnjake vseh stopenj. Pri tem pa se srečamo s tretjim problemom, s problemom izobraževanja ustreznih strokovnjakov. Rešitev problema se zdi dokaj preprosta. Toda žal, ni tako, Tempo razvoja sodobne tehnologije, kamor sodi tudi računalniška tehnologija, je tako hiter, da mu z rednim izobraževalnim procesom skorajda ni mogoče slediti. To seveda ne pomeni, da je znanje, pridobljeno v rednem izobraževalnem procesu, na katerikoli stopnji že, neposredno. Ne. To znanje, je neobhodno potrebno. Toda poleg tega je potrebno še dopolnilno znanje, da bi lahko delavec in stroj »hodila vštica«, kar je pravzaprav nujno, če hočemo preprečiti uporabo. Za reševanje tega problema se bo potrebno tudi v izobraževalnem procesu sproti prilagajati zahtevam razvoja tehnologije ter permanentno spreminjati in dopolnjevati učne programe na vseh stopnjah in ravneh. Seveda pa bo poleg rednega izobraževanja potrebno še dopolnilno izobraževanje za direktno obvladovanje in širjenje tehnološke kulture v vsakem proizvodnem in upravnem procesu.

Že bežen pogled samo na nekatere probleme računalniško zasnovanih informacijskih sistemov nas opozori na nujnost sistematičnega, organiziranega in permanentnega družbenega usklajevanja in usmerjanja vseh subjektov družbenega sistema informiranja pri reševanju problemov, povezanih z nujnostjo tehnološke in miselne preorientacije, da bi ujeli korak s tempom razvoja, ki ga diktirajo industrijsko razvite države. Neizogibno je horizontalno in vertikalno povezovanje organizacij združenega dela, povezovanje vzgojno izobraževalnih organizacij z organizacijami združenega dela, enih in drugih pa z znanstveno razisko-

valnimi organizacijami; da bi bile pomembne odločitve za tehnološko in miselno preorientacijo čim boljše, vsestransko pretehtane, racionalne. Ne bi bilo prav, da bi vsak zase tiščali glave v pesek kot noj in ob tem ugotavljali, da se ne da, da ne gre, da je nemogoče in podobno. Problemi pa seveda so in bodo, celo več jih bo, kajti s prilagajanjem sodobnemu tempu tehnološkega in ekonomskega razvoja bo prihajalo tudi do problemov, ki jih danes niti ne slutimo. Toda oboroženi z znanjem bomo obvladali tudi probleme, ki bodo šele prišli na površje.

2. MESTO IN VLOGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA KOT POSLOVNEM SISTEMU

Celotno poslovanje vsake organizacije združenega dela lahko razčlenimo na večje ali manjše prvine, ki medsebojno povezane in odvisne omogočajo normalen potek poslovnega procesa. V vsaki organizaciji združenega dela se celotno poslovanje odvija tudi v odvisnosti in povezanosti z zunanjimi vplivnimi činitelji, ki v marsičem določajo notranje odvijanje poslovnega procesa. Celoto notranjih in zunanjih činiteljev, ki določajo in omogočajo poslovni proces ali celotno poslovanje organizacije združenega dela, lahko obravnavamo kot poslovni sistem.

Poslovni sistem organizacije združenega dela pa lahko razčlenimo na tri medsebojno odvisne in povezane sisteme, ki so:

- izvajalni sistem,
- upravljalni sistem,
- informacijski sistem.

Izvajalni sistem organizacije združenega dela vključuje tiste prvine poslovnega procesa, ki v nekem smislu predstavljajo temeljne poslovne funkcije (skupek del in nalog). Te poslovne funkcije so naslednje: kadrovska, tehnična, nabavna, proizvodna, prodajna in finančna funkcija.

Upravljalni sistem organizacije združenega dela tvorijo: načrtovalna funkcija, pripravljalna funkcija in nadzorna ali kontrolna funkcija. Upravljalni sistem vključuje samoupravno odločanje in poslovodno odločanje (vodenje) o poslovnem procesu, ki ga predstavljajo poslovne funkcije izvajalnega sistema.

Informacijski sistem organizacije združenega dela pa omogoča sprejemanje odločitev o njenem celotnem poslovanju, oziroma o posameznih poslovnih procesih kot njegovih sestavinah. Zato informacijski sistem zaobsega: funkcijo obravnavanja podatkov o preteklosti, funkcijo obravnavanja podatkov o prihodnosti, funkcijo nadziranja podatkov in funkcijo analiziranja podatkov.

Preveč prostora bi zavzelo, če bi se odločili za podrobnejšo obravnavo posameznih funkcij izvajalnega, upravljalnega in informacijskega sistema. Zato naj se zadovoljimo s kratkim prikazom medsebojne povezanosti teh treh sistemov s tokovi podatkov in informacij. V izvajalni sistem vstopajo informacije za izvajanje, iz njega pa izstopajo podatki o izvajanju. V informacijski sistem vstopajo podatki o izvajanju in iz njega izstopajo informacije za izvajanje. V upravljalni sistem pa vstopajo informacije za upravljanje in iz njega izstopajo informacije za izvajanje. S tokovi podatkov in informacij pa se celotna organizacija združenega dela kot poslovni sistem povezuje tudi s svojim okoljem.

Glede na usmerjenost lahko razlikujemo običajni (klasični) informacijski sistem in upravljalni informacijski sistem. Značilnost običajnega (klasičnega) sistema je, da je pretežno usmerjen v pretekla dogajanja brez posebnega poudarka na potrebah pri upravljanju. Značilnost upravljalnega informacijskega sistema pa je, da je z vidika potreb pri upravljanju usmerjen tako v pretekla kot v sedanja in prihodnja dogajanja.

Informacijski sistem lahko razčlenjujemo po različnih vidikih. Če informacijski sistem razčlenjujemo glede na to, o katerih temeljnih poslovnih funkcijah je na podlagi informacij potrebno sprejeti odločitev, razlikujemo kadrovske informacijski sistem, tehnični informacijski sistem, nabavni informacijski sistem, proizvodni informacijski sistem, prodajni informacijski sistem in finančni informacijski sistem. V vsakem primeru informacijski sistem označujemo glede na predmet odločanja in izvajalnem sistemu.

Glede na tehnično opremljenost lahko razlikujemo ročno zasnovani informacijski sistem in računalniško zasnovani informacijski sistem. Računalnik je mogoče vključiti v informacijski

sistem, kjer je mogoče vzpostaviti algoritme, t. j. navodila za delo, ki pojasnjujejo logični vrstni red opravil pri reševanju določene naloge. Izkušnje kažejo, da je razvoj informacijskih sistemov čedalje bolj povezan s celotnim razvojem informacijske tehnologije (računalništva, informatike in telematike). Danes govorimo in pišemo že o informacijskem načinu proizvodnje. Za informacijski način proizvodnje je odločilnega pomena znanje. Naravnost revolucionarne sprememb v tehnologiji in sploh v industrijskem načinu proizvodnje pripisujejo analitiki predvsem znanju. Tako ugotavljajo, da je bil delež znanja kot faktorja proizvodnega procesa, v manufakturi približno 10%, v industrijskem načinu proizvodnje 25%, v sodobnem informacijskem načinu proizvodnje pa sodeluje znanje že s 70%. Večina razvitih dežel je v zadnjem desetletju z velikimi vlaganji v raziskave in razvoj pospeševala tehnološki napredek, ki omogoča prehod na informacijski način proizvodnje. Ta jim omogoča zniževanje stroškov energije, surovin in reprodukcijskega materiala ob sočasnem povečevanju produktivnosti dela in izboljševanju kvalitete proizvodov.

Računalniško krmiljenje proizvodnih procesov, ki za naše razmere zveni še dokaj tuje, čeprav si že tudi pri nas izjemoma utira svojo pot, je v proizvodnih organizacijah v razvitih deželah že zdavnaj postalo dominanten način vodenja proizvodnje. Danes je v razvitih deželah že nekaj normalnega, da se pri vsakem večjem investicijskem projektu izdelata tudi projekt celotnega informacijskega sistema.

Nesporno je dejstvo, da se bodo morali ročno zasnovani informacijski sistemi prej ko slej umakniti računalniško zasnovanim informacijskim sistemom z vsemi prednostmi, ki jih ima slednji za odločanje v upravljalnem sistemu o posameznih procesih in kategorijah v izvajalnem sistemu, ki jih zaobsegajo temeljne poslovne funkcije: kadrovska, tehnična, nabavna, proizvodna, prodajna in finančna funkcija.

Ko je leta 1976. Gospodarska zbornica Slovenije izvedla anketo o računalništvu, je ugotovila izrazito usmerjenost na datotečne informacijske sisteme. Datotečni sistem pa obsega rutinsko zbiranje, urejevanje, obdelovanje in shranjevanje podatkov in dajanje iz njih izvedenih informacij. To je seveda le prva stopnja izmed štirih različnih stopenj razvoja informacijskih sistemov, ki so naslednji: datotečni, napovedovalni, predlagalni in odločevalni informacijski sistem. Po podatkih omenjene ankete je bil vrstni red najpogostejših obdelav na 155 instaliranih računalnikih naslednji:

1. osebni dohodki 117
2. saldakonti kupcev 100
3. fakturiranje z dnevnikom 88
4. kadrovske evidence 75
5. osnovna sredstva 73
6. evidenca materiala 72
7. prodajna statistika 71
8. stroški po stroškovnih mestih 68
9. obračun prodaje 65
10. obračun zalog 65

Šest let kasneje so na IX. posvetovanju o ekonomiki in organizaciji združenega dela, ki ga je priredilo Društvo ekonomistov Ljubljana aprila 1982. leta v Portorožu, kjer so obravnavali ekonomsko organizacijske probleme izgradnje računalniško zasnovanega informacijskega sistema v organizacijah združenega dela, ugotovili, da so naše organizacije združenega dela v glavnem šele na prvi stopnji, torej na datotečni stopnji informacijskega sistema.

Zanimivo in koristno bi bilo ugotoviti razvoj računalniško zasnovanih informacijskih sistemov organizacij združenega dela v zadnjih treh letih, da bi vsi zainteresirani spoznali, če se v uporabi informacijske tehnologije pomikamo naprej, stagniramo ali morda celo nazadujemo.

3. SMERI RAZVOJA INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE IN DOLGOROČNA ORIENTACIJA V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Po kratki predstavitvi pomena družbenega sistema informiranja in nekaterih problemov računalniško zasnovanih informacijskih sistemov se bomo sedaj zadržali pri smereh razvoja informacijske tehnologije in dolgoročni orientaciji v vzgoji in izobraževanju. Smeri razvoja informacijske tehnologije moramo spoznati

zato, da bi lahko primerjali doseženo stopnjo razvoja v naši republici z doseženo stopnjo razvoja v nekaterih razvitih državah ter na osnovi takšne primerjave prišli do določenih zaključkov. Dolgoročno orientacijo v vzgoji in izobraževanju, seveda predvsem glede na smeri razvoj informacijske tehnologije, pa potrebujemo predvsem zato, da bi na tej osnovi lažje opredelili zasnovano razvoja Srednje šole za računalništvo.

Informacijska tehnologija, ki kot pojem vključuje računalništvo, informatiko in telematiko, se v industrijsko razvitih državah izredno naglo razvija in povzroča, da je prepad med razvitimi in nerazvitimi čedalje večji. Nagel razvoj informacijske tehnologije vnaša v posamezne generacije (generacija je doba, v kateri je logična celotna tehnologije strokovno in poslovno na mestu) bistvene spremembe, ki jih je treba v izogib zaostajanju sprotno osvajati in se tudi z znanjem prilagajati, da bi obvladali vse zahtevne spremembe. Rok, v katerem informacijska tehnologija zastara, je zelo kratek. Računalnik zastari približno v petih letih od njegove instalacije. Po tem roku postaja uporaba računalnika neracionalna. Novi izpopolnjeni modeli imajo bistveno večje zmoglosti in jih je mogoče dobiti po bistveno nižjih cenah. Obdelave podatkov je možno na računalnikih novega tipa izvesti bistveno hitreje, bolje in ceneje.

V letu 1983 se je iztekla tretja generacija informacijske tehnologije, med tem ko je četrta generacija na pohodu že od leta 1981. V svetu napovedujejo, da bo četrta generacija trajala do leta 1990, za njo pa bo nastopila peta generacija informacijske tehnologije z izredno pomembnimi spremembami, ki bodo močno vplivale na avtomatizacijo proizvodnih procesov in poslovanja, na vojaško tehniko, izobraževanje ter prodrle do medicine, kulture in umetnosti. Iz navedenega sledi, da ne gre za prodor informacijske tehnologije samo v proizvodne procese, temveč gre za njen prodor tako v materialno kot v duhovno, proizvodno in neproizvodno sfero. Preveč prostora bi zavzelo, če bi obravnavali značilnosti posameznih generacij informacijske tehnologije. Za tretjo generacijo, ki se je po navedbah strokovne literature iztekla v letu 1983, so značilne naslednje sestavine: satelitske komunikacije, optična vlakna kot prenosni medij, paketni prenos podatkov, mikroprocesorji, porazdeljenost procesiranja pomnjenja in kontrole. Toda o tem bodi dovolj.

V SR Sloveniji je blizu 4.000 temeljnih organizacij združenega dela, več kot 2.000 delovnih organizacij, več kot 1.000 krajevnih skupnosti in drugih subjektov, ki tvorijo informacijsko mržo, v kateri se povezujejo s svojimi informacijskimi sistemi v družbeni sistem informiranja. Brez ustrezne informacijske tehnologije je praktično nemogoče obvladati in sprovajati družbeni sistem informiranja in vse zainteresirane subjekte in institucije delegatskega sistema, tako kot je družbeni sistem informiranja in drugih zakonskih predpisov in družbeno dogovorjenih usmeritev, stališč, sklepov in priporočil. Subjektov informiranja v SR Sloveniji je torej kar precej. Toda ob tem je treba ugotoviti, da SR Slovenija ne razpolaga z več kot 400 računalniki in s približno 2.000 terminali, kar je glede na doseženo stopnjo njenega razvoja absolutno premalo in neustrezno. Upošteva števílo prebivalcev zaostaja Slovenija za industrijsko najrazvitejšimi državami 12 krat do 15 krat, čeprav je razmerje doseženega družbenega proizvoda na prebivalca v primerjavi z najrazvitejšimi deželami med 2 in 3. Očitno imamo opraviti s konservativno miselnostjo, ki smo jo v tej informaciji že obravnavali. To je miselnost, ki se manifestira kot prepričanje, češ da ni še tako nujno potrebno preiti na uvajanje in osvajanje informacijske tehnologije, da je mogoče še po starem, da je še dosti slabših in takemu škodljivemu modrovanju podobno.

Presenetljivi so tudi podatki o vlaganju v informacijsko tehnologijo. Medtem ko v industrijsko razvitih deželah vlagajo med 200 in 300 \$ na prebivalca, vlagamo pri nas manj kot 5 \$ na prebivalca. Vlagamo torej 300 krat manj. V razvitih državah porabijo podjetja med 1,5 do 3% realizacije za informatiko, pri nas pa pod 0,5% prihodka v gospodarstvu (to velja samo za organizacije združenega dela, ki imajo avtomatsko obdelavo podatkov) oz. 0,7% v negospodarstvu.

Stopnja rasti računalniške opreme v industrijsko razvitih deželah je že več kot dvajset let med 20 in 30. Pri določenih kategorijah opreme je stopnja rasti več kot 100-letno. V zadnjih nekaj letih stopnja rasti računalniške opreme v SR Sloveniji stagnira pod 10

letno. Če bo letna stopnja rasti računalniške opreme v industrijsko razvitih deželah tudi v bodoče 30 in če bomo v SR Sloveniji ostali pri stagnaciji pod 10, bo sedanje 12 kratno do 15 kratno zaostajanje v SR Sloveniji naraslo v petih do desetih letih na več kot 50 kratno. To bi pa pomenilo pravo katastrofo. Do te katastrofe pa kaj lahko pride, če ne bomo prav hitro spremenili odnosa do informacijske tehnologije. Zato je treba čimprej premagati vse odpore na vseh ravneh in se lotiti sistematičnega, organiziranega in permanentnega usmerjanja pri uvajanju informacijske tehnologije. Brez ustrezne družbeno organizirane akcije ne bo prišlo do premika v družbeni zavesti o pomenu informacijske tehnologije, do katerega pa mora priti čimprej, da bi že sprejete načelne, zakonske in planske opredelitve zaživele. Kolikor kasneje bo prišlo do nujnega premika v družbeni zavesti o pomenu informacijske tehnologije, toliko težje se bomo izklopali iz zaostalosti, ki je očitna ne le v primerjavi z najrazvitejšimi deželami, temveč jo ugotavljamo tudi v primerjavi z nekaterimi drugimi srednjeevropskimi državami.

Informacijska tehnologija si v vsaki državi na svoj način irtira pot v proizvodne in vse druge procese in mnoge pozitivne izkušnje iz posameznih držav kaže s pridom uporabiti pri njenem uvajanju tudi pri nas. Treba je vedeti, da tudi v razvitih deželah uvajanja informacijske tehnologije ni potekalo gladko in prehodi iz ene v drugo generacijo niso bili brez odporov. Drugače rečeno, z nizko informacijsko zavestjo in nizko informacijsko kulturo se srečujejo tudi v razvitih državah, zato izvajajo množične državno usmerjene akcije za popularizacijo informacijske tehnologije, po drugi strani pa z močnimi državnimi projekti pospešujejo rast uporabe in proizvodnje informacijske tehnologije. Pri tem seveda prednjačijo Japonska in ZDA, v Evropi pa Francija, Anglija in celo Španija, ki je prva v Evropi zgradila javno omrežje za prenos podatkov.

Vzgoja in izobraževanje kadrov sta pomembni in odločilni tako v procesu uvajanja računalniško zasnovanih informacijskih sistemov kot v uporabi in razvoju informacijske tehnologije. Še več. Vzgoja in izobraževanje sta nadvse pomembni tudi za uporabnike rezultatov informacijskega sistema. Potemtakem bi morali v vzgojno izobraževalni proces vključiti poleg učencev in študentov, ki se namensko izobražujejo, še dokajšnje število aktivnih delavcev v združenem delu in v družbenih dejavnostih kot potencialnih uporabnikov informacijske tehnološke (računalniške in druge) opreme ter vodilnih in vodstvenih delavcev kot potencialnih uporabnikov rezultatov računalniško zasnovanih informacijskih sistemov, pa tudi ljudi, ki se bodisi že sedaj ali pa se bodo v bližnji bodočnosti tako ali drugače pojavili kot subjekti – snovalci ali uporabniki družbenega sistema informiranja. In končno, v vzgojno izobraževalni proces bi morali biti permanentno vključeni vsi, ki so tako ali drugače vključeni v računalniško zasnovane informacijske sisteme ali so uporabniki informacijske tehnološke opreme zaradi pridobivanja dodatnega znanja z dopolnilnim izobraževanjem, ki ga zahteva permanentno izpopolnjevanje informacijske tehnologije. Seveda bi bilo treba tudi pri nas začeti z razmišljanjem o spoznavanju osnovnih pojmov o računalništvu v osnovnošolskem izobraževanju, o smotnosti, vsebini in obsegu tovrstnega izobraževanja ter o njegovem vključevanju v celotni izobraževalni proces o računalništvu. Toda več kot s skromnim opozorilom se v tej informaciji ne moremo ukvarjati.

Zaradi zelo hitrega razvoja informacijske tehnologije je praktično skoraj nemogoče, da bi na začetku izobraževanja procesa, ki traja več let, predvideli vsa znanja, ki bi jih morali obvladati učenec ali študent za reševanje problemov, s katerimi se bo srečal v delovnem procesu. Zato si bo moral to znanje pridobiti ob delu. Poleg hitrega razvoja informacijske tehnologije se kot poseben problem pojavlja tudi množica proizvajalcev informacijske tehnološke (računalniške in druge) opreme in še večje število različnih modelov računalnikov. Vsak model računalnika pa ima določene posebnosti, ki jih je treba spoznati in obvladati, da bi lahko računalnik uporabljali. Sodelovanje med proizvajalci računalniške opreme in izobraževalnimi ustanovami bi bilo nujno in koristno, tako za ene kot za druge, pa še za celotno družbo, toda do tega sodelovanja prihaja prepočasi. Razlogov za to bi lahko našli več, toda tudi temu ni namenjena ta informacija.

Kot imperativ časa se pojavlja nujnost za povečanje računalni-

ške in informacijske pismenosti, ki naj bi po mnenju nekaterih zajela kar 70% naših prebivalcev, med tem ko je sedaj v Sloveniji le 2% računalniško pismenih prebivalcev. V informacijski o stanju na področju računalniške pismenosti v SR Sloveniji, ki jo je predložil v obravnavo Skupščini SR Slovenije njen izvršni svet, v Skupščini SR Slovenije pa je bila obravnavana 26. decembra 1984, je sicer ugotovljeno, da današnja računalniška nepismenost niti ne predstavlja kritičnega elementa družbenega razvoja, za kar so navedeni tudi razlogi. Med razlogi je na prvem mestu ugotovljeno dejstvo, da »računalniška tehnologija še ni prodrla masovno v tehnološko strukturo našega gospodarstva in v informacijske sisteme za poslovno in upravljalno odločanje. To, kar ugotavlja izvršni svet, je že res. Toda v naši informacijski smo že ugotovili, da je ravno to narobe. Izredno nizka dosežena stopnja informacijske tehnologije pri nas je ravno osnovni problem, ki smo ga eksplicirali tudi v naši informacijski. Nanj pa se navezuje tudi problem računalniške nepismenosti in širše, naše miselnosti in nizke stopnje družbene zavesti o pomenu informacijske tehnologije. Sicer pa Skupščina SR Slovenije ugotavlja, da je razprava o informacijski o stanju na področju računalniške pismenosti v SR Sloveniji »kritično opozorila, da s sedanjim stanjem računalniške in informacijske pismenosti ne moremo biti zadovoljni ne v procesu vzgoje in izobraževanja, izobraževanja že zaposlenih delovnih ljudi in občanov, na uvajanje sodobne informacijske in komunikacijske tehnike in tehnologije v upravljalne in proizvodne procese, na izkoriščenost računalniških kapacitet ter na vključevanje znanosti in raziskovalne dejavnosti v najširše procese računalniškega in informacijskega opismenjevanja in s tem na še neustrezno raven informacijske kulture delovnih ljudi in občanov.«

Podrobnejša obravnavo ugotovitev, stališč in sklepov, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela, ko je 26. decembra 1984 obravnavala informacijsko o stanju na področju računalniške pismenosti v SR Sloveniji, bi preseгла okvirno zasnovano in namen naše informacijske.

Vse pobude družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, družbenih organizacij in društev, kakor tudi drugih organizacij in skupnosti in Skupščine SR Slovenije, do katerih je prišlo v razpravi o citirani informacijski, so bile podane v prid intenzivnega uvajanja informacijske tehnologije in njene racionalne uporabe ter povečanega obsega vseh oblik vzgoje in izobraževanja za dosego višjih ravni računalniške in informacijske pismenosti v SR Sloveniji.

4. NEKATERI DRUŽBENO EKONOMSKI VIDIKI UVAJANJA ROBOTIZACIJE

Nič novega ne bomo povedali, če že uvodoma ugotovimo, da postaja robotizacija čedalje bolj izrazita karakteristika industrijsko razvitih držav. Podatki o številu robotov, ki jih je objavilo ljubljansko Delo (Delo, 25. 4. 1985) nas o tem najbolj zgovorno prepričajo. Oglejmo si te podatke.

Število robotov v posameznih industrijsko razvitih državah je bilo 31. decembra 1984 (Vir: British Robot Association – BRA, ki ga citira Delo) takole:

Japonska	44.000
ZDA	13.000
Zapadna Evropa	20.500
ZR Nemčija	6.600
Francija	3.380
Italija	2.700
V. Britanija	2.623
Švedska	2.400
Druge	2.797

Če ob teh podatkih ugotovimo, da imamo v Sloveniji trenutno na delovnih mestih 10 robotov in strežnih naprav, potem se zdi skoraj odveč navajati podatke o številu robotov na določeno število zaposlenih delavcev, kajti le-ti nas samo še očitneje informirajo o naravnosti ogromni prednosti industrijsko razvitih držav pred vsemi ostalimi. Lahko samo ugotovimo, da smo z robotizacijo pri nas povsem na začetku. Prvi robot GORO 101, ki so ga v sodelovanju z Institutom Jožef Stefan izdelali v Gorenju, so instalirali v Gorenju leta 1981.

Seveda se ob tem nehoti vprašamo, zakaj ravno v industrijsko razvitih državah tolikšno število robotov in zakaj sploh uvajanje

robotizacije. Odgovorov na tako zastavljeno vprašanje je seveda več.

Za kapitalistično blagovno proizvodnjo je še vedno glavni moto in osnovna gibalna sila profit. Profitu so v celoti podrejena vsa »prizadevanja« kapitala. Ta »prizadevanja« pa imajo svoje različne pojavne oblike v različnih časovnih obdobjih. V zadnjem času je to predvsem izredno nagel razvoj informacijske tehnologije (računalništva, informatike in telematike) in robotizacije. Neizprosno in konstanten boj za povečevanje produktivnosti in zniževanje vseh vrst stroškov sta dva kategorična imperativa, ki ju v industrijsko razvitih deželah dosledno uveljavljajo in sta odločilna v presoji o uvajanju tehničnih, tehnoloških, organizacijskih in drugih sprememb ali novitet v proizvodne in druge procese.

Uvajanje robotizacije se je pozitivno odrazilo v uspešnosti poslovanja podjetij. Ta osnovni motiv, zaradi katerega se podjetja v industrijsko razvitih državah odločajo za uvajanje robotizacije, se odraža v različnih efekti. Ti efekti so:

- povečanje produktivnosti dela,
- znižanje proizvodnih stroškov,
- relativno stabilne cene,
- nove možnosti za osvajanje pozicij na domačem in inozemskih trgih,
- neodvisnost od trga delovne sile.

Uvajanje robotov v proizvodni proces ima torej vrsto pozitivnih efektov, ki dominirajo nad nekaterimi elementi z negativnimi tendencami. Z njimi je treba računati in jih obvladati. Semkaj spadajo:

- relativno visoki stroški uvajanja robotizacije (velika začetna investicijska vlaganja),
- problemi, ki so povezani z reorganizacijami in spremembami načina proizvodnje, ki jih dodatno zahteva robotizacija,
- neprilagodljivost velikega števila podjetij za uvajanje industrijskih robotov glede na velikost, obseg proizvodnje, tržne možnosti in pričakovanja.

Robotizacija prinaša poleg navedenih še različne druge efekte. Predvsem je treba omeniti njen vpliv na zaposlovanje delavcev in izboljšanje delovnih pogojev. Ker zahteva uvajanje robotov tudi nujne spremembe v načinu proizvodnje, je ukinjanje delovnih mest in zmanjševanje števila zaposlenih delavcev nujni spremljevalec tega procesa. Istočasno pa z robotizacijo bistveno spreminjamo in izboljšujemo delovne pogoje. Že dosedanje izkušnje v industrijsko razvitih deželah pa kažejo, da je kakršenkoli strah pred povečano nezaposlenostjo popolnoma odveč. Treba je namreč vedeti, da povečanje obsega proizvodnje v določenih industrijskih panogah, kar je rezultat robotizacije, povzroča tudi povečanje obsega proizvodnje v drugih industrijskih panogah. Ukinjanje delovnih mest v »robotiziranih« industrijskih panogah in zmanjševanje števila zaposlenih delavcev v njih spremlja na drugi strani proces uvajanja novih delovnih mest in povečanje števila zaposlenih v »nerobotiziranih« industrijskih panogah, če lahko na tej stopnji razvoja robotizacije že govorimo o »robotiziranih« in »nerobotiziranih« industrijskih panogah.

Seveda bi bilo narobe, če bi uvajanje robotizacije prepustili samo organizacijam združenega dela, kot da bi bila robotizacija samo njihova stvar. Robotizacija prinaša bistvene spremembe na vsa področja dela in življenja. Robotizacija bistveno vpliva na produktivnost dela in humanizacijo del. Robot lahko dela tam, kjer je delo za človeka težko (delo v vročini, v prahu, med strupenimi plini, v hrupu in v drugih težkih pogojih). Končno, robotizacija ustvarja bistveno spremenjene, nove materialne pogoje za socialistične samoupravne odnose in za osvobajanje dela. Uvajanje informacijske tehnologije (računalništva, informatike in telematike) in robotizacije moramo pravzaprav obravnavati kot novo tehnološko revolucijo, ki mora prežeti celotno gospodarsko in družbeno življenje pri nas. Drugače povedano, uvajanje informacijske tehnologije in robotizacije že v zasnovi presega »tovarniške ograje« in zahteva aktivno vlogo družbene skupnosti in njenih organov na vseh ravneh, kar smo ugotovili tudi pri obravnavi pomena družbenega sistema informiranja in nekaterih problemov računalniško zasnovanih informacijskih sistemov ter smeri razvoja informacijske tehnologije.

Ocenjuje in predvideva se, da bosta šla razvoj in uporaba robotov po poti, kot velja za razvoj in uporabo računalnikov. Prvi računalniki v svetu so bili uporabljeni okrog leta 1950, v letu 1960

je delovalo že približno 2.000 računalnikov, v letu 1970 jih je bilo že približno 100.000, med tem ko je v letu 1980 število raznih računalnikov v uporabi že presežilo 2.000.000. Za leto 1985 predvidevajo že 10.000.000 računalnikov v uporabi. Zaradi izredno naglega napredovanja v uporabi osebnih računalnikov pa bo verjetno število 10.000.000 računalnikov v letu 1985 celo preseženo.

Roboti so se v svetu pojavili precej kasneje kot računalniki, saj je bilo prvih 100 robotov v uporabi šele leta 1969. Ocenjuje se, da je število robotov in manipulatorjev v letu 1985 že večje kot 100.000 (na koncu leta 1984 jih je bilo v industrijsko razvitih državah 77.500, kot smo podatke uvodoma prikazali). Izredno nagel porast števila robotov v relativno kratkem časovnem razdobju petnajstih let nas prepriča o še hitrejšem porastu njihovega števila v naslednjih letih. Samo Japonska naj bi v letu 1985 proizvedla že 50.000 robotov. To je naravnost fantastično število, ki je ob dejstvu, da imamo v Sloveniji v uporabi le deset robotov in strežnih naprav, za nas komaj dojemljivo. Toda tudi 10.000.000 računalnikov in celo več, kolikor naj bi jih bilo v uporabi v letu 1985, je bilo še pred parimi leti (npr. leta 1980, ko jih je bilo v uporabi 2.000.000) nesluteno število. Ali bo tudi robotizacija v bližnji prihodnosti dosegla neko nesluteno število robotov? In kdaj in kje? Mogoče pa že izredno nagel porast števila računalnikov indicira tudi še hitrejšo rast števila robotov v uporabi?

Ob vsem tem, kar smo do sem kaj zapisali o robotizaciji, se moramo nujno vprašati, kako je z njenim uvajanjem pri nas. To, da imamo v Sloveniji v uporabi le nekaj robotiziranih linij oz. robotov in strežnih naprav, smo že povedali. Toda to število, ki je tako absolutno kot relativno majhno, samo po sebi ne pove dovolj, da bi si ustvarili pravo predstavo o tem fenomenu.

Predvsem je potrebno ugotoviti, da je bila za razvoj in uvajanje robotizacije v Sloveniji v januarju 1985 ustanovljena Raziskovalno-razvojna enota za robotizacijo v okviru Posebne raziskovalne skupnosti za elektrokovinsko stroko. Ustanovilo jo je 26 članov, med katerimi je 15 izvajalcev raziskovalnega programa in 11 uporabnikov oziroma robotov in robotskih podsklopov. Ustanovitev Raziskovalno-razvojne enote za robotizacijo je vsekakor izrednega pomena za uvajanje in razvoj robotizacije pri nas. V samoupravnem sporazumu o ustanovitvi so opredeljeni cilji Raziskovalno-razvojne enote za robotizacijo, ki si jih bomo ogledali, čeprav njihov prikaz presega okvirno zasnovano te informacije. Cilji raziskovalno-razvojne enote za robotizacijo so naslednji:

- koncentracija raziskovalnih, razvojnih in proizvodnih zmogljivosti (opreme, drugih sredstev, kadrov) z vključevanjem vseh dosežkov in naporov na tem področju na območju Slovenije oziroma Jugoslavije,
- načrtovanje in izvajanje skupno dogovorjenih raziskav, razvoja in proizvodnje industrijskih robotov ter funkcionalnih sklopov in s tem omogočanje pospešenega uvajanja robotiziranih tehnoloških procesov,
- povečanje učinkovitosti in kakovosti tehnoloških procesov in s tem uspešnost gospodarjenja z družbenimi sredstvi,
- prednostno upoštevanje robotizacije pri planiranju družbenega razvoja,
- smotno uvajanje tuje tehnologije ter opredelitev optimalne ločnice med uvozom tujih in razvojem domačih dosežkov,
- ustvarjanje potrebnih tehnoloških pogojev za gospodarno vključevanje naših izdelkov v mednarodno menjavo,
- pospešeno izobraževanje in usposabljanje kadrov za potrebe raziskav, razvoja in proizvodnje in še posebej uvajanja robotov v tehnološke procese,
- zagotavljanje kompleksnega interdiscipliniranega obravnavanja robotizacije,
- zagotovitev uspešnega delovnega sodelovanja raziskovalnih, razvojnih, proizvodnih in drugih organizacij združenega dela na urejenih družbenoekonomskih odnosih.

Razlaga opredeljenih ciljev bi bila odveč, saj so dovolj jasno opredeljeni in omogočajo projektni pristop k uvajanju robotizacije pri nas. Projektni pristop pa naj bi zagotavljal izmenjavo izkušenj, optimalno delitev raziskovalno-razvojnega dela in uspešno sintezo posameznih rezultatov v skupnem cilju - domači proizvodnji robotov, elementov in podsklopov. Omejeni obseg informacije nam ne dovoljuje, da bi poleg ciljev Raziskovalno-razvojne enote za robotizacijo prikazali še druge dosežke v

zvezi s snovanjem in realizacijo projekta »Robotizacija«, ki je opredeljen s posebnimi samoupravnimi sporazumi o organizaciji projekta. Inštitut za trženje, ekonomiko in organizacijo ITEO pripravlja raziskavo jugoslovanskega trga in trženja robotizacije. Poznavanje trga pa je bistvena komponenta za snovanje in odvijanje raziskovalno-razvojnega dela v okviru celotnega projekta »Robotizacija in JUROB-2«.

Čeprav smo le na kratko predstavili Raziskovalno-razvojno enoto za robotizacijo in njen projekt »Robotizacija«, lahko ugotovimo, da je le takšen pristop k uvajanju robotizacije v Sloveniji pravi. Le sistematičen in vsestransko organizacijsko čvrsto funkcionirajoč pristop k tako pomembnemu kompleksu nalog, kot je uvajanje robotizacije, že na startu lahko prepreči različne neracionalnosti in nevednosti in negativne posledice, do katerih nujno pride, če se pristopi tako, kot smo na primer pristopili k uvajanju računalništva, nesistematično, stihijsko, neorganizirano.

O družbenoekonomskih in drugih vidikih in problemih uvajanja robotizacije v Jugoslaviji je bilo veliko koristnega povedanega na prvem jugoslovanskem posvetovanju o robotizaciji - JUROB '85, ki je bilo od 10. do 12. aprila 1985 v Opatiji.

Udeleženci posvetovanja JUROB '85 so se odločili za ustanovitev enotnega jugoslovanskega projekta za robotizacijo kot plansko-poslovne skupnosti za raziskovanje in šolanje kadrov ter v obliki konzorcijev za enotno nastopanje na domačem in tujem trgu. Skupen koordiniran nastop vseh uporabnikov in izvajalcev pri raziskovanju, razvoju, strokovnem usposabljanju in izdelavi robotov, elementov, podsklopov in robotskih linij naj bi bil namen »JUROB-a«, ki bo imel tudi konkretno opredeljene cilje. Robotizacija bo dobila ustrezno mesto v planskih dokumentih za obdobje 1986-1990 ter v dolgoročnih planih skupaj z ostalo visoko tehnologijo.

V vseh temeljnih organizacijah združenega dela in OZD naj bi v fazi priprave planskih dokumentov izdelali ustrezne analize potreb po robotskih tehnologijah in načrtovali pripravljalna dela za učinkovit prehod na robotizirano proizvodnjo. Za uresničitev skupnega projektnega pristopa so udeleženci posvetovanja JUROB '85 ustanovili iniciativni odbor. Ta odbor pripravlja program dela in dela na konstituiranju JUROB-a. Udeleženci posvetovanja so pozvali Gospodarsko zbornico Jugoslavije, gospodarske zbornice republik in pokrajin, samoupravne interesne skupnosti za znanstveno-raziskovalno delo, asociacije združenega dela (JUMEL, MAŠINOSAVEZ, UNIMATIK in druge), skupščine družbenopolitičnih skupnosti, izvršne svete in upravne organe, naj vsak po svoji moči in pristojnosti storijo čim več za uresničitev sklepov posvetovanja, da bi tako pospešili razvoj in uporabo robotizacije v Jugoslaviji.

Iz vsega, kar smo zapisali o družbenoekonomskih vidikih uvajanja robotizacije, lahko zaključimo, da pripada robotizaciji skupaj z informacijsko tehnologijo in z drugimi robotskimi tehnologijami odločilna vloga v družbenem razvoju. In samo pritrčiti moramo paroli, ki se jo v svetu čedalje pogosteje sliši »ali avtomatizacija in robotizacija ali zaostajanje«.

5. ZASNOVA RAZVOJA SREDNJE ŠOLE ZA RAČUNALNIŠTVO

V procesu uvajanja informacijske tehnologije in robotizacije pripada nesporno pomembna vloga tudi Srednji šoli za računalništvo. O dolgoročni orientaciji v vzgoji in izobraževanju strokovnega kadra za potrebe informacijske tehnologije smo na splošno že pisali v tej informaciji, ko smo obravnavali smeri razvoja informacijske tehnologije in dolgoročno orientacijo v vzgoji in izobraževanju. Ugotovili smo, da bi morali v vzgojno izobraževalni proces računalništva in informatike poleg učencev in študentov usmerjenega izobraževanja nujno vključiti tudi delavce v združenem delu in družbenih dejavnostih za elementarno in dopolnilno izobraževanje, ki je potrebno ob uvajanju in naglem razvoju informacijske tehnologije. Tudi uvajanje robotizacije bo zahtevalo poleg rednega izobraževanja še elementarno in dopolnilno izobraževanje že zaposlenih delavcev, o čemer smo prav tako pisali v tej informaciji, ko smo obravnavali nekatere družbenoekonomske vidike uvajanja robotizacije. Splošne ugotovitve o vzgoji in izobraževanju v procesu uvajanja informacijske tehnologije in robotizacije, pa bomo v nadaljevanju te informacije prika-

zali še z vidika vloge in pomena Srednje šole za računalništvo in v tem procesu in zato na kratko prikazali pogoje, v katerih šola deluje ter opredelili zasnovo njenega razvoja.

Srednja šola za računalništvo, ki je bila ustanovljena v letu 1981 s poimenovanjem VII. Gimnazije Ljubljana Vič-Rudnik, vzgaja in izobražuje kadre za dve smeri na področju računalništva, in sicer: računalniške tehnike za logiko in sisteme in računalniške tehnike za programsko opremo. V šolskem letu 1984/85 je vpisanih 61 učencev v 20 oddelkih.

Šola razpolaga skupno z 2.868 m² površine, pri čemer odpade na učilnice in kabinete skupno 1.870 m² površine. Predavalnic za redni vsakodnevni pouk je 10 v skupni izmeri 568 m². Na učenca odpade 1,86 m² površine, če upoštevamo 306 učencev, kolikor jih je v eni izmeni. To je seveda precej pod veljavnimi normativi, ki predvidevajo na učenca 3 m² površine.

Na Srednji šoli za računalništvo je redno zaposlenih 34 učiteljev, 1 svetovalni delavec in 2 strokovna delavca. Poleg teh poučuje na šoli še 17 zunanjih sodelavcev s Fakultete za elektrotehniko, Inštituta Jožef Stefan, Iskre in Elektro gospodarstva Slovenije v Ljubljani.

Pouk teče v dveh izmenah od 7. ure zjutraj do 20. ure zvečer. Določeno število učencev mora obiskovati vaje tudi izven tega časa, tako da traja pouk več kot dve izmeni. Struktura učencev glede na njihov kraj bivanja se je v primerjavi s strukturo učencev prejšnje gimnazije močno spremenila. Saj je kar četrtina učencev iz ljubljanske regije, ki se razteza na območju 18 občin, nekaj učencev pa je celo izven nje. Ta disperzija učencev predstavlja ob dvoizmenskem pouku še poseben problem. Prostorska utesnjenost je še toliko težji problem, ker računalniška smer izobraževanja zahteva več specializiranih učilnic za praktično delo na računalnikih in kabinetov za praktično delo na računalniški opremi. Čeprav je šola v zadnjih dveh letih z notranjo adaptacijo prostorov pridobila štiri manjše učilnice in ravnokar še dve učilnici in kabinet, je prostorski problem kljub temu velika ovira za normalen potek in ustrezno kvaliteto vzgojno izobraževalnega procesa. Problem posebne vrste predstavlja za šolo tudi zagotavljanje zadostnega števila računalnikov in ustrezne računalniške opreme, ki je toliko težji zaradi naglega razvoja računalniške tehnologije, ki terja praktično permanentno zamenjavanje računalnikov in dopolnjevanje računalniške opreme. Da so za to potrebna velika finančna sredstva, ki jih šola ne premore, ni treba posebej dokazovati. Brez sodelovanja z organizacijami združenega dela si je pravzaprav težko zamisliti, da bi šola lahko kako drugače zagotovila kolikor toliko znosne, čeprav še zdaleč ne normalne pogoje za potek vzgojno izobraževalnega procesa računalništva. Do tega spoznanja se je šola dokopala že v bližnji preteklosti in tudi pri nadaljnjem razvoju šola računa na še tesnejše sodelovanje z organizacijami združenega dela in med njimi še posebej z znanstveno raziskovalnimi organizacijami, ki jih je na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik lepo število.

To so na kratko prikazani nekateri problemi, ki pestijo šolo in opredeljujejo pogoje njenega delovanja. Med njimi izstopa problem prostorske utesnjenosti, ki terja nujno ustrezno rešitev. Rešitev naj bi zagotovila normalne pogoje za pouk računalništva, ki terja specialne učilnice v obeh smereh izobraževanja, računalniških tehnikov za logiko in sisteme in računalniških tehnikov za programsko opremo.

Ugotovili smo, da obstoječi pogoji delovanja Srednje šole za računalništvo ne ustrezajo za normalen potek vzgojno izobraževalnega procesa za računalništvo. Obstati pri tej ugotovitvi bi pomenilo nazadovanje šole, kar bi pa bilo v navzkrižju z vsem, kar je bilo pri nas dosedaj izrečenega in zapisanega o pomenu družbenega sistema informiranja, o reševanju problemov računalniško zasnovanih informacijskih sistemov, o smereh razvoja informacijske tehnologije in dolgoročni orientaciji v vzgoji in izobraževanju v računalništvu in informatiki in o uvajanju robotizacije, o čemer smo na kratko pisali tudi v tej informaciji. Zato obstati pri tem in se sprizniti z nazadovanjem šole ne kaže, temveč je treba storiti vse, da presežemo obstoječe pogoje za njeno delovanje, ki bodo pripomogli k izboljšanju vzgojno izobraževalnega procesa v računalništvu, katerega rezultati bodo kvalitetni, strokovno sposobni računalniški tehniki in odprli možnosti tudi za vse druge oblike elementarnega in dopolnilnega izobraževanja delavcev v smislu ugotovitev, stališč in sklepov Skupščine

SR Slovenije o prizadevanjih za izboljšanje računalniške pismenosti. Zato se moramo brez oklevanja lotiti ukrepov, ki bodo prispevali k razvoju šole v smislu izboljšanja kvalitete pouka in razširitve obsega in oblik vzgojno izobraževalnega procesa delavcev v računalništvu in informatiki v sodelovanju z organizacijami združenega dela. Toda kako se lotiti zasnove razvoja Srednje šole za računalništvo v smislu ravnokar oblikovanih smelih pobud?

Več razlogov je, ki nas navajajo na razmišljanje, da bi se rešitve prostorske utesnjenosti, ki med vsemi problemi šole najbolj pesti, lotili z novogradnjo prizidka na severozahodni strani sedanje šolske stavbe in opustili adaptacije prostorov v sedanji stavbi, ki sicer problem lahko ublažijo, ne morejo pa ga rešiti zadovoljivo za daljši čas. Stavba Srednje šole za računalništvo je bila zgrajena leta 1939 in je bila po načrtu predvidena le za izobraževanje na nižji stopnji. Za izobraževanje učencev na srednješolski stopnji, stavba že pred prehodom na usmerjeno izobraževanje ni bila primerna. Slabo vzdrževanje stavb v povojnem obdobju zaradi permanentnega pomanjkanja ustreznih finančnih sredstev je še dodatno osiromašilo notranjost in zunanost stavbe, ki je za potek tako zahtevnega vzgojno izobraževalnega procesa, kot je računalništvo, v celoti neprimerna. Sicer pa bi obstoječe šolske prostore še vnaprej uporabljali za pouk spremljajočih predmetov in bi tako stavba služila namenu, za katerega je bila že prvotno zgrajena.

Za novogradnjo – prizidek je že izdelan idejno programski načrt, ki ga je izdelalo Projektivno podjetje Emonaprojekt. Novi prizidek – štirinadstropni objekt bi bil v celoti namenjen za pouk računalništva z vsemi potrebnimi instalcijskimi vodi in napravami. S prizidkom bi Srednja šola za računalništvo pridobila 15 novih učilnic (po 60 m²), 14 kabinetov za računalništvo (po 26 m²) ter 3 kabinete za učitelje. Poleg tega bi v obstoječi stavbi povečali zmogljivost kotlarne za ogrevanje novega prizidka in uredili njuno potrebne prostore za garderobo ter šolsko jedilnico z delilno kuhinjo.

S prizidkom bi pridobili 2.700 m² površine, kar bi bistveno izboljšalo pogoje za normalen potek vzgojno izobraževalnega procesa računalništva in omogočilo sodoben pouk. S tem bi bila dana možnost, da bi bil pouk organiziran v 28 oddelkih za 850 do 900 učencev, kar je 40 do 50% več učencev, kot jih ima šola sedaj. V idejnem programskem načrtu je z aproksimativnim predračunom za celotno investicijsko naložbo v prizidek predvidenih cca 150 milijonov dinarjev investicijskih sredstev po cenah v januarju 1985.

Z rešitvijo prostorske stiske pa problem sodobno organiziranega pouka računalništva še ne bo rešen. Treba bo zagotoviti ustrezno računalniško opremo ter merilno in drugo opremo. Za računalniško opremo bi bilo potrebno nadaljnjih 100 milijonov dinarjev, za merilno in drugo opremo pa cca 30 milijonov dinarjev, skupno torej cca 130 milijonov dinarjev.

Srednja šola za računalništvo seveda nima sama nikakršnih finančnih možnosti za realizacijo tako velike investicije. Zato je v šoli že pred časom prevladalo spoznanje, da se je treba lotiti reševanja tega problema sistematično in v sodelovanju z organizacijami združenega dela na osnovi samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela in združevanja dela in sredstev. Organizacije združenega dela potrebujejo že sedaj strokovnjake – računalniške tehnike in čedalje več ustrezno usposobljenih delavcev za obvladovanje informacijske tehnologije. Potrebe po tovrstnih kadrih in znanju bodo že v bližnji, še bolj pa v daljnji prihodnosti velike in čedalje večje tako pri uvajanju in uporabi informacijske tehnologije kot pri uvajanju robotizacije, kot smo prikazali tudi v tej informaciji.

Dejstvo, da v informacijski tehnologiji zaostajamo za industrijsko razvitimi deželami tudi za več kot dvanajstkrat, zahteva pospešeno in intenzivno izobraževanje kadrov za računalništvo in informatiko, kajti brez ustrezno usposobljenih delavcev si ne moremo obetati hitrejšega razvoja informacijske tehnologije in bo zaostajanje iz leta v leto še večje, kot ga beležimo že sedaj. Zagotovitev ustreznih pogojev za delovanje Srednje šole za računalništvo vsekakor presega tako interese kot možnosti šole in bi morala biti zainteresiranost organizacije združenega dela in širše družbene skupnosti toliko večja, kolikor bolj sta prisotni potreba in resnična pripravljenost za odpravljanje računalniške nepisme-

nosti in zaostajanja v razvoju informacijske tehnologije. Z aktivno vlogo, ki so si jo delavci Srednje šole za računalništvo že naložili na svoja ramena, pričakuje šola ustrezen odziv tako v organizacijah združenega dela kot v organih širše družbene skupnosti. In pravi čas za pristop k reševanju prikazanih problemov šole je ne glede na finančne probleme prav zdaj. Znanje potrebujemo že danes, jutri pa ga bomo še bolj. Vsako zamujanje pri tem se nam bo maščevalo v različnih oblikah.

Ne glede na to, da je informacija po zasnovi prvenstveno namenjena obravnavi nekaterih družbenoekonomskih vidikov uvajanja informacijske tehnologije in robotizacije, se zdi umestno, da smo prav v tej informaciji prikazali tudi zasnovi razvoja Srednje šole za računalništvo. O nujnosti izboljšanja pogojev za delovanje šole, tako glede prostora kot glede opreme, je namreč treba razsojati z najširšega družbenega vidika, razvoja družbenega sistema informiranja, razvoja informacijske tehnologije in robotizacije ter potrebnega znanja za hitreje premagovanje zaostajanja pri tem. Z vzpostavitvijo ustreznih pogojev za delovanje šole bo lažje pridobiti tudi ustrezno usposobljene strokovjake – učitelje za izvajanje vzgojno izobraževalnega programa.

6. VLOGA ZNANSTVENO RAZISKOVALNIH ORGANIZACIJ V OBMOČJU OBČINE LJUBLJANA – RUDNIK PRI UVAJANJU INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE IN USTREZNIH SISTEMOV NA OBMOČJU OBČINE

Že uvodoma smo ugotovili, da je ena od velikih prednosti naše občine v tem, da je pri nas sedež 17 raziskovalnih OZD s skoraj 2.000 zaposlenimi, ki predstavljajo skoraj polovico vsega raziskovalnega potenciala v Sloveniji ter številnih visokih in višjih šol. Res je, da te prednosti v občini Ljubljana Vič–Rudnik doslej nismo znali dovolj izkoristiti in zato smo prepričani, da lahko prav na področju informacijske tehnologije in ustreznih sistemov ustvarimo in omogočimo optimalen pretok znanja na relaciji raziskovalne organizacije – proizvodne organizacije. V osnutku dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000 je med drugim zapisano: »Nova tehnologija v informatiki in pri komunikacijah v temeljih spreminja tehnologijo, organizacijo, metode upravljanja in komuniciranja. Informacija je v sodobnih tehnologijah postala ključni proizvodni dejavnik. Nova znanja in nova tehnologija narokujejo, da v SR Sloveniji hitreje in učinkoviteje posodobimo in pridobimo novo informacijsko tehnologijo skupaj z znanjem za njeno upravljanje. Razvoj informatike mora zagotoviti vpogled v proces družbene reprodukcije na ravni organizacije združenega dela, kako tudi na ravni družbenopolitičnih skupnosti. Do leta 1995 bodo predvidoma zgrajene normative, komunikacijske in programske rešitve, ki bodo zagotovile enotnost informacijskega prostora. Razvoj družbenega sistema informiranja bo postal eden najpomembnejših dejavnikov zmanjševanja družbene režije, predvsem pa tisti dejavnik, ki bo omogočil večjo učinkovitost odločanja. Zato bomo z gospodarskimi ukrepi vplivali na motiviranost za proizvodnjo in za uporabo informacijske tehnologije ter za razvijanje in uvajanje računalniško zasnovanega upravljanja in vodenja proizvodnih procesov. Pri investicijskih programih bo treba poleg proizvodnega procesa izboljševati tudi upravljalne postopke in predvideti opremo za obdelavo upravljalnih informacij.«

Vemó, da predstavljajo nekatere raziskovalne in visokošolske organizacije v naši občini že nekaj časa vodilne centre razvoja računalništva oziroma informacijske tehnologije. Te organizacije so zato zainteresirane, da se aktivno vključijo oziroma sodelujejo s Srednjo šolo za računalništvo v Ljubljani. Le z usmerjeno in široko povezavo lahko pričakujemo, da bomo v bodočnosti dobivali kadre, ki jih ne samo naša občina, ampak celotna ljubljanska regija potrebuje za spremembo sestave gospodarstva, za poseben tehnološki razvoj, katerega velik del temelji prav na avtomatizaciji industrijske proizvodnje. To bo mogoče doseči z mikroprocesorji in modernimi računalniki, celoten industrijski proces pa bo moral vsebovati tudi sisteme in sestavine za informatizacijo proizvodnih in upravljalnih procesov z uporabo zlasti domače računalniške in telekomunikacijske opreme.

Posebno vlogo pri uvajanju informacijske tehnologije in ustreznih sistemov na območju občine Vič opravlja tudi Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani. V okviru samostojnega izobraževalnega programa Računalništvo in informatika izobražuje inženirje in diplomirane inženirje računalništva in informatike, z raziskovalnega vidika pa vodi in opravlja vrsto pomembnih nalog, od katerih zavisijo bodoči proizvodi in sistemi, ki zahtevajo obilo informacijskih znanj. Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani ima pri omenjenem programu velike prostorske probleme in pomanjkanje opreme laboratorijev. Redna predavanja so v preteklem študijskem letu opravljal tudi v popoldanskem in večernem času, študenti pa gredo skozi skoraj prazne laboratorije s prevelikim poudarkom dela pred tablo. Za program, ki ima vpisne razsežnosti v 1. letnik do 200 študentov, bi potrebovali poleg obstoječih, približno 1000 m², najmanj 3 krat toliko ob dejstvu, da obstoječih 1000 m² potrebuje program elektrotehnike, ki se je po vpisu zadnja leta tudi zelo povečal. Čeprav je prostorska stiska na FE za oba programa velika, je pomanjkanje laboratorijske opreme za računalništvo in informatiko kritičnejše. Nemogoče je izšolati sodobne diplomirane inženirje za proizvodnjo računalniške opreme, če fakulteta nima niti najmanjših možnosti s področja analize, sinteze, generiranja in simuliranja digitalnih naprav, sistemov in programske opreme. V tem pogledu fakulteta močno zaostaja za združenim delom v slovenskem okolju, da ne govorimo o večjih razsežnostih.

Kako problem izobraževanja na fakulteti narašča, naj pokaže zapovrstni vpis v 1. letnik v računalniški program: 107, 190, 217, 197 (z omejitvijo vpisa). V zadnjem letu so omejili vpise pri oceni prav dobro. Zadnje pomeni, da bodo računalništvo študirali samo odličnjaki in prav dobri, žal pa bodočim nosilcem informacijsko usmerjenega gospodarstva kaj več kot tablo fakulteta ne more ponuditi. Stvari se iz dneva v dan izboljšujejo, vendar počasi, zaenkrat brez radikalnega posega, kot bi bil to primer pri srednji šoli, katero fakulteta podpira pri njenem razvoju.

Na območju občine Vič je tako kompletna srednja šola (bivša gimnazija Vič) in kompletna višja in visokošolska ustanova (Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani). Zato morajo občinski, mestni in republiški organi in forumi zajeti izobraževalno problematiko kot celoto s specifičnostjo, da je ta celota v eni občini. Potrebno je vedeti, da v normalnih razmerah, pri katerih gre za letno izobraževalno eksistenco, vsega izobraževalnega koncepta za računalništvo in informatiko ni mogoče vzpostaviti. Zavedati se moramo, da je to novo področje dela, ki zahteva nova vlaganja. V okviru sodelovanja z združenim delom so fakultetni delavci že večkrat naleteli na vzpodbude, da fakulteta reši svoje probleme z novo gradnjo. Menimo, da bo do teh akcij prišlo, vendar ne hkrati z zahtevami po srednji računalniški šoli. V kolikor se v to šolo investira več sredstev s strani šolstva in s strani združenega dela je potrebno vedeti, da s tem še nismo rešili višje in visokošolske izobraževalne problematike, ki jo je potrebno analizirati najbrž prej na nivoju republike in za tem na nivoju občine. Prav zato se akcija za rešitev celotnega izobraževalnega kompleksa nanaša na različni čas in različne organe.

Uspešno vključevanje Srednje šole za računalništvo je gotovo eden izmed porokov za možen razvoj. Smatramo, da bo potrebno bolj natančno opredeliti tudi sistem štipendiranja za bodoče kadre na področju informatike oz. računalništva. Verjamemo, da bi pristnejša povezava dijakov in proizvodnih ter raziskovalnih organizacij vsekakor pomenila kvaliteten napredek, kajti le z medsebojnim spoznavanjem bomo veliko lažje in pogumneje krenili nov pristop k našemu jutri!

Na koncu pa še to: naše organizacije združenega dela, ki skupaj z raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami razvijajo nove visoke tehnologije in nova znanja, bodo sposobne ponuditi naši družbi še boljše in uspešnejše rešitve le, če bo v vsej družbeni praksi in predvsem na mestih konkretnega odločanja prevladalo spoznanje o nujnosti lastnih vlaganj za osvajanje novih tehnologij, brez katerih si ne moremo zamišljati nove družbe prihodnosti!

V okviru naših raziskovalnih organizacij moramo doseči takšno razvojno raziskovalno dejavnost, da bo rezultat novo tehnološko znanje. Tega smo se zavedali tudi pri izdelavi družbenega plana občine Ljubljana Vič–Rudnik za razvoj že v srednjeročnem obdobju do leta 1990. Naše naloge bodo predvsem:

Znanstveno – raziskovalne organizacije bodo še nadalje razvijale in poglobljale sodelovanje med seboj in z gospodarskimi ter visokošolskimi organizacijami.

Z ustrezno kadrovske politiko in z dodatnim izobraževanjem bodo znanstveno-raziskovalne organizacije povečale število raziskovalnih oz. strokovno tehničnih kadrov v raziskovalnih oz. razvojnih oddelkih. Zagotavljali bomo večjo mobilnost raziskovalnih delavcev in njihovo sodelovanje pri uvajanju raziskovalnih dosežkov v neposredno proizvodnjo. Organizacije združenega dela bodo pri razvoju svojih novih proizvodnih programov maksimalno angažirale svoje razvojne službe ter vlagale več sredstev v razvojno raziskovalno dejavnost.

Raziskovalno razvojna enota za robotizacijo pri Posebni raziskovalni skupnosti za elektrokovinsko industrijo bo zagotovila skupen, usklajen in enoten pristop pri raziskavah, proizvodnji, prometu in uporabi določenih vrst robotov, podslopopov za robote, robotiziranje proizvodnih linij in znanj s tega področja. Uporabniki in izvajalci bodo tudi združevali delo in sredstva v skladu z neposrednim interesom za delo na konkretnih raziskovalno-razvojnih nalogah in za naloge skupnega pomena na projektu.

Gospodarske in znanstveno-raziskovalne organizacije s področja občine Vič bodo proučile možnosti za vključitev v to enoto kot uporabniki ali kot izvajalci.

POVZETEK

Skladno z opredeljenim namenom smo v informaciji o nekaterih družbenoekonomskih vidikih uvajanja informacijske tehnologije in ustreznih sistemov obravnavali:

1. pomen družbenega sistema informiranja in nekatere probleme računalniško zasnovanih informacijskih sistemov;

2. smeri razvoja informacijske tehnologije in dolgoročno orientacijo v vzgoji in izobraževanju;

3. mesto in vlogo informacijskega sistema v organizacijah združenega dela kot poslovnemu sistemu;

4. nekatere družbenoekonomske vidike uvajanja robotizacije;

5. zasnovi razvoja Srednje šole za računalništvo;

6. vlogo znanstveno-raziskovalnih institucij z območja občine Ljubljana Vič-Rudnik pri uvajanju informacijske tehnologije in ustreznih sistemov na območju občine.

Pri obravnavi posameznih sestavin informacije smo skladno z uvodno opredeljenim namenom ugotovili naslednje:

1.1. pomen družbenega sistema informiranja je opredeljen že v Ustavi SFRJ, kjer je zapisano, da so dejavnosti na področju družbenega sistema informiranja posebnega družbenega pomena;

1.2. problemov računalniško zasnovanih informacijskih sistemov je veliko, poglavitni pa se zdijo naslednji:

– absolutno in relativno tehnološko zaostajanje za industrijsko razviti državi,

– zaostajanje v znanju in družbeni zavesti o pomenu informacijske tehnologije,

– problem izobraževanja kadrov za računalniško zasnovane informacijske sisteme;

2.1. celotno poslovanje organizacije združenega dela lahko obravnavamo kot poslovni sistem, ki ga razčlenimo na tri medsebojno povezane in odvisne sisteme, ki so: izvajalni, upravljalni in informacijski sistem; vse tri sisteme podrobneje opredelimo s funkcijami, ki jih posamezni sistemi zaobsegajo;

2.2. značilnost upravljalnega informacijskega sistema je, da je usmerjen tako v pretekla kot v sedanja in prihodnja dogajanja;

2.3. informacijski sistem lahko za potrebe odločanja razčlenimo na: kadrovske, tehnične, nabavne, proizvodne, prodajne in finančne informacijske sisteme;

2.4. računalnik je mogoče vključiti v informacijski sistem, kjer je mogoče vzpostaviti algoritme, t. j. navodila za delo, ki pojasnjujejo logični vrstni red opravil pri reševanju določene naloge;

2.5. v informacijskem načinu proizvodnje dominira znanje kot faktor proizvodnega procesa že s 70%.

2.6. v naših organizacijah združenega dela je še do nedavnega prevladoval datotečni informacijski sistem, ki predstavlja prvo stopnjo izmed štirih različnih stopenj razvoja informacijskih

sistemov, ki so naslednji: datotečni, napovedovalni, predlagani in odločevalni informacijski sistem;

3.1. informacijska tehnologija hitro zastari, kar dokazujejo tudi menjave generacij; medtem ko se je leta 1983 iztekla tretja generacija, se je četrta generacija informacijske tehnologije pričela že v letu 1981, peta pa naj bi se pojavila v letu 1990;

3.2. SR Slovenije razpolaga s približno 400 računalniki in 2.000 terminali, kar je glede na doseženo stopnjo njenega razvoja absolutno premalo in neustrezno; SR Slovenija zaostaja za naj-razvitejšimi državami 12 krat do 15 krat; v SR Sloveniji vlagamo v informacijsko tehnologijo 100 krat manj kot v industrijsko razvitih državah;

3.3. z neprimernim odnosom do informacijske tehnologije in ustreznih znanj postajamo otok nerazvitosti sredi Evrope. Prehiteli so nas tudi vzhodni sosede;

3.4. za kvaliteten premik v razvoju informacijske tehnologije je potreben premik v družbeni zavesti o pomenu informacijske tehnologije, do katerega pa brez ustrezne družbene akcije ne bo prišlo;

3.5. smeri razvoja informacijske tehnologije v razvitih državah naj nam služijo za orientacijo pri razvoju informacijske tehnologije pri nas;

3.6. v vzgojno izobraževalni proces računalništva in informatike bi morali poleg učencev in študentov, ki se namensko izobražujejo, vključiti še vrsto delavcev v združenem delu in v združenih dejavnostih za elementarno in dopolnilno izobraževanje, ki je potrebno ob uvajanju in naglem razvoju informacijske tehnologije;

3.7. specifičnost vzgojno izobraževalnega procesa v računalništvu in informatiki se kaže v nujnosti sodelovanja med proizvajalci in uporabniki računalniške opreme in izobraževalnimi ustanovami;

3.8. pospešiti je treba družbeno prizadevanja za dvig informacijske zavesti in informacijske kulture, h katerima naj bi prispevala večja računalniška pismenost, ki je sedaj v SR Sloveniji na dokaj nizki ravni;

4.1. robotizacija postaja čedalje bolj izrazita karakteristika industrijsko razvitih držav, kar potrjujejo tudi podatki o številu robotov v posameznih industrijskih razvitih državah;

4.2. v Sloveniji smo z 10 roboti in strežnimi napravami z robotizacijo povsem na začetku;

4.3. dosežane izkušnje pri uvajanju robotizacije v industrijsko razvitih državah kažejo, da je strah pred povečano nezaposlenostjo popolnoma odveč; povečanje obsega proizvodnje v določenih industrijskih panogah, kar je rezultat robotizacije, povzroča tudi povečanje obsega proizvodnje v drugih industrijskih panogah;

4.4. pred odločitvijo o uvajanju robotizacije je treba vsestransko proučiti vse razloge, ki bi morebiti privedli do odpora delavcev proti robotizaciji ter s konkretnimi ukrepi preprečili strah pred vsemi spremembami, ki jih prinaša robotizacija;

4.5. robotizacija prinaša bistvene spremembe na vsa področja dela in življenja in jo moramo obravnavati pravzaprav kot novo tehnološko revolucijo, ki mora prežeti celotno gospodarsko in družbeno življenje pri nas;

4.6. za uvajanje robotizacije v Sloveniji je pomembna ustanovitev Raziskovalno-razvojne enote za robotizacijo, ki je bila ustanovljena v januarju 1985 v okviru Posebne raziskovalne skupnosti za elektrokovinsko stroko. V samoupravnem sporazumu o ustanovitvi so opredeljeni cilji Raziskovalno-razvojne enote za robotizacijo, ki jih uresničujemo v okviru posebnega projekta »Robotizacija«;

4.7. o družbenoekonomskih in drugih vidikih in problemih uvajanja robotizacije v Jugoslaviji je bilo veliko koristnega povedanega na Prvem jugoslovanskem posvetovanju o robotizaciji – JUROB 1985, ki je bilo od 10. do 12. aprila 1985. Na posvetovanju so bili sprejeti tudi pomembni sklepi za uvajanje in razvoj robotizacije v Jugoslaviji. Za izvajanje sklepov so udeleženci pozvali med drugim tudi skupščine družbenopolitičnih skupnosti, izvršne svete in upravne organe, naj vsak po svoji moči in pristojnosti storijo čimveč za uresničitev sklepov posvetovanja, da bi tako pospešili razvoj in uporabo robotizacije v Jugoslaviji;

5.1. obstoječi pogoji delovanja Srednje šole za računalništvo so slabi in jih je treba nujno izboljšati, da bi se zagotovilo

ustrezno kvaliteto vzgojno izobraževalnega procesa in prešlo na povečani obseg izobraževanja v računalništvu in informatiki za delavce v združenem delu in v družbenih dejavnostih v smislu dolgoročne orientacije v razvoju infomracijske tehnologije in v vzgoji in izobraževanju;

5.2. glavni problem v obstoječih pogojih delovanja Srednje šole za računalništvo so neprimerni prostori za vzgojno izobraževalni proces v računalništvu, ki zahteva več specializiranih učilnic za praktično delo na računalnikih in kabinetov za praktično delo na računalniški opremi;

5.3. poleg neprimernosti prostorov je prostorska utesnjenost še dodatni problem, zaradi katerega poteka pouk v dveh izmenah (od 7. ure do 20. ure), nekatere vaje pa potekajo tudi izven dveh izmen;

5.4. problem posebne vrste predstavlja za šolo zagotavljanje zadostnega števila računalnikov in ustrezne računalniške merilne in druge opreme, ki je toliko težji zaradi naglega razvoja računalniške tehnologije;

5.5. obstoječe pogoje delovanja Srednje šole za računalništvo bi bilo mogoče bistveno izboljšati z rešitvijo glavnega problema neprimernih prostorov in prostorske utesnjenosti. To bi se doseglo z novogradnjo prizidka k sedanji šolski stavbi; s prizidkom bi pridobili 2.700 m² površine: 15 novih učilnic (po 60 m²), 14 kabinetov za računalništvo (po 26 m²) ter 3 kabinete za učitelje; s tem bi bila dana možnost, da bi bil pouk organiziran v 28 oddelkih za 850 do 900 učencev;

5.6. poleg rešitve prostorske stiske bo potrebno zagotoviti tudi ustrezno računalniško opremo ter merilno in drugo opremo, brez katere je vzgojno izobraževalni proces računalništva praktično nemogoč;

5.7. v idejnem programskem načrtu je z aproksimativnim predračunom za celotno investicijsko naložbo v prizidek predvidenih cca 150 milijonov dinarjev investicijskih sredstev po cenah v januarju 1985;

5.8. Na računalniško opremo bi bilo potrebnih cca 100 milijonov dinarjev, za merilno in drugo opremo pa cca 30 milijonov dinarjev, skupno torej cca 130 milijonov dinarjev;

6.1. pri uvajanju informacijske tehnologije in ustreznih sistemov na območju občine bo v bodoče bolj kot doslej pripadla pomembna vloga znanstveno raziskovalnim organizacijam z območja občine Ljubljana Vič-Rudnik;

6.2. hkrati z reševanjem prostorskih in drugih problemov Srednje šole za računalništvo je treba pričeti tudi z reševanjem podobnih problemov izvajanja višjega in visokošolskega programa »računalništvo in informatika« na Fakulteti za elektrotehniko.

VIRI

1. Ustava SFRJ
2. Resolucija o temeljnih družbenega sistema informiranja (sprejmeta v Skupščini SFRJ, 16. 5. 1979)
3. Informacija o stanju na področju računalniške pismenosti v SR Slovenije, Poročevalec skupščine SR Slovenije Ljubljana 9. 10. 1984
4. Ugotovitve, stališča in sklepi SR Slovenije ob obravnavi informacije o stanju na področju računalniške pismenosti v SR Slovenije, Ljubljana, 28. 12. 1984
5. Osnutek dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000, Poročevalec skupščine SR Slovenije Ljubljana, 25. 3. 1985
6. IX. posvetovanje o ekonomiki in organizaciji združenega dela – Ekonomsko-organizacijski problemi izgradnje računalniško zasnovanega informacijskega sistema v organizacijah združenega dela, Društvo ekonomistov Ljubljana, Portorož, april 1982
- 6.1. dr. Ivan Turk: Mesto in vloga informacijskega sistema v OZD kot poslovnem sistemu
7. XIII. posvetovanje o ekonomiki in organizaciji združenega dela – Izbrani problemi organiziranja računalniško zasnovanih informacijskih sistemov, Društvo ekonomistov Ljubljana, Portorož, 18. do 20. aprila 1984 in priloga: Teze za razpravo za okroglo mizo – Kadrovska politika in izobraževanje strokovnjakov za potrebe računalniško zasnovanih informacijskih sistemov
- 7.1. mag. Marjan Krisper, Fakulteta za elektrotehniko Ljubljana: Vloga informacijske tehnologije kot infrastrukturne komponente družbenega sistema informiranja
- 7.2. dr. Jernej Virant: Nova znanja, spremembe in ustrezni ukrepi, ki jih zahteva razvoj informacijske tehnologije
- 7.3. Emil Milan Pintar: Troje vprašanj v razpravo o pomenu računalništva v Sloveniji
8. Prvo jugoslovansko posvetovanje o robotizaciji JUROB '85, Rijeka, 10.–12. april 1985, Partizanska knjiga Rijeka
- 8.1. Marko Bulc: Družbeno-ekonomski i tehnološki aspekti uvodjenja robotizacije u Jugoslaviji
- 8.2. dr. Uroš Stanič: Pristop k robotizaciji v SR Sloveniji
- 8.3. Ivan Zbašnik: Družbeno-ekonomski aspekti uvodjenja industrijskih robota i novih tehnologija
- 8.4. dr. Gojko Stanič: Samoupravno intergriranje istraživanja i razvoja robotizacije u Jugoslaviji, interdiscipliniranost i nacionalne strategije robotizacije poedinih razvijenih država
- 8.5. Sklep I. jugoslovanskega posvetovanja o robotizaciji JUROB '85 Gospodarski vestnik Ljubljana, št. 16, 26. aprila 1985
9. Število robotov v industrijskih državah, Delo – Ljubljana, 25. 4. 1985
10. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Raziskovalno-razvojne enote za področje robotizacije – predlog, 25. 4. 1984, Raziskovalno-razvojna enota za robotizacijo Ljubljana
11. Predlog metodološkega pristopa za raziskavo jugoslovanskega trga in trženja robotov, Inštitut za trženje, ekonomiko in organizacijo – ITEO, Ljubljana, december 1984
12. XI. posvetovanje o ekonomiki in organizaciji združenega dela – Problemi standardiziranja in standardizacije v informacijskih sistemih organizacij združenega dela, Društvo ekonomistov Ljubljana, Portorož, april 1983
- 12.1. Maks Vreča, dipl. oec.: Standardizacija in njen pomen v različnih fazah razvoja računalniške obravnave podatkov.

Číslo	Popis	Skupina	Podskupina	Podskupina	Podskupina	Podskupina
1001
1002
1003
1004
1005
1006
1007
1008
1009
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1040
1041
1042
1043
1044
1045
1046
1047
1048
1049
1050
1051
1052
1053
1054
1055
1056
1057
1058
1059
1060
1061
1062
1063
1064
1065
1066
1067
1068
1069
1070
1071
1072
1073
1074
1075
1076
1077
1078
1079
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200
1201
1202
1203
1204
1205
1206
1207
1208
1209
1210
1211
1212
1213
1214
1215
1216
1217
1218
1219
1220